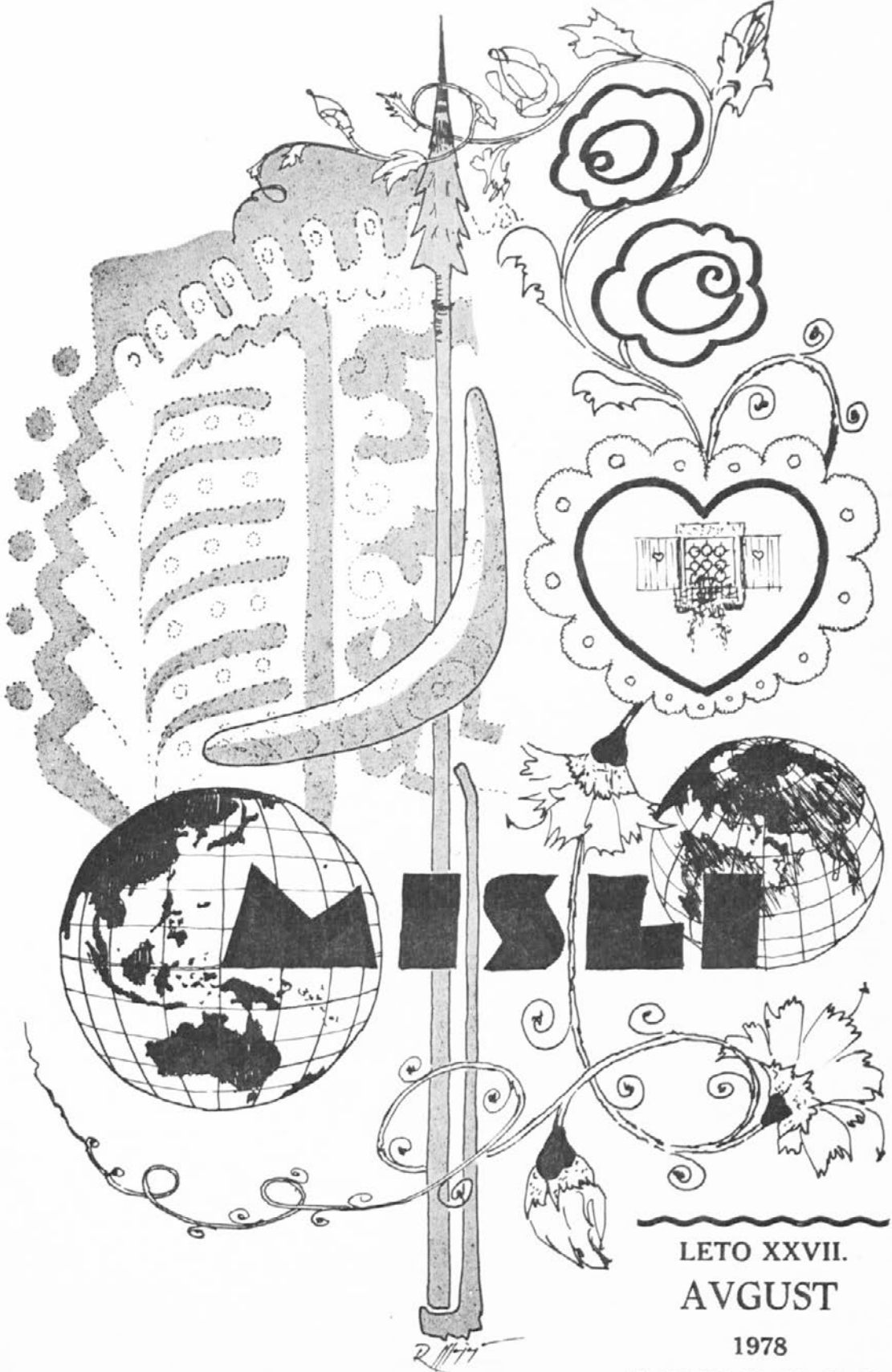

Registered for posting as a publication (Category A)

LETO XXVII.

AVGUST

1978

NAROČI IN BERI !

UČBENIK SLOVENSKEGA JEZIKA, I. in II. DEL (SLOVENIAN LANGUAGE MANUAL, PART I. and PART II.) Cena I. dela \$7.—, II. dela \$8.50 (brez

ANGLEŠKO-SLOVENSKE in SLOVENSKO-ANGLEŠKE SLOVAR v eni knjigi. Žepna izdaja. Cena \$7.— (poština posebej).

KUHARSKA UMETNOST AZIJE. Na 233 straneh, s številnimi kuharskimi recepti azijskih narodov in z več barvnimi slikami serviranja azijskih jedil. Zbrala Marinka Pečjak, izdano v Sloveniji. Cena \$13.60 brez poštine.

ŠKOF ROŽMAN, I., II. in III. knjiga. — Odlično delo dr. Jakoba Kolariča CM. in podprto s številnimi dokumenti. Cena vseh treh knjig \$40.— (Posamezne knjige: prva \$7.—, druga \$9.—, tretja \$28.—). Poština posebej!

LJUDJE POD BIČEM (Odlična trilogija izpod peresa KARLA MAUSERJA iz življenja v Sloveniji med in po vojni) — Cena vseh treh delov brez poštine je \$9.— (Nova pošiljka je že na poti!)

OČE UBOGIH — Vincencij Pavelski (Življenjepisno povest o svetniku je napisal znani pisatelj Wilhelm Hünermann). Cena vezani knjigi \$3.50, nevezani \$2.50.

GLEJTE, ŽE SONCE ZAHAJA (Pisatelj Franc Sodja CM lepo osvetli starost). Cena \$2.— in \$3.— (v platno vezana).

V ZNAMENJU ČLOVEKA (Dr. Anton Trstenjak) — cena \$1.50

STARA IN NOVA PODOBA DRUŽINE (Dr. Anton Trstenjak) — cena \$1.50.

ZAKONCA — SE POZNATA? — (Vital Vider) — cena \$1.00.

ZA BOGOM VREDNA NAJVEČJE ČASTI (Baraga in Marija) — 256 strani — Zbral dr. Filip Žakelj — Cena brez poštine \$2.50.

BARAGA USLIŠUJE — 468 strani — Zbral in uredil dr. Filip Žakelj — Cena brez poštine \$2.50.

*

V zalogi imamo tudi stenski sliki **MARIJE POMAGAJ** in pa **SVETOGORSKE MATERE BOŽJE** v barvah. Cena vsake je s poštino vred dva dolarja. Ena kot druga bi bila lep okras izseljenskega doma.

Pri MISLIH lahko naročite razne **DOKUMENTARNE KNJIGE**, ki so izšle v svobodnem svetu po revoluciji in zgovorno služijo za razumevanje najtežjih let slovenskega naroda (1941—1945). Doma te prilike nimajo niti študentje. Pa je prav, da spoznamo dobo tudi iz svobodnih virov. Vse te knjige so prispevek objektivni slovenski zgodovini, ki bo nekoč napisana brez krivljenja resnice. Le taka zgodovina more biti pot k rešitvi in nadaljnemu zdravemu življenju našega naroda. Pa tudi osebo nam ne sme biti vseeno, ali smo o dogodkih pravilno poučeni, ali pa nosimo v sebi popolnoma napačno sliko. Z njo delamo hudo krivico mnogim, ki so pravočasno spoznali komunizem in za domovino žrtvovali vse, danes pa so podlo ožigosani kot sovražniki naroda. Zelo smo ozki, če iskreno ne iščemo resnice in se ji bojimo pogledati v obraz ter jo tudi sprejeti.

Trenutno imamo na razpolago sledeče dokumentarne knjige:

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (izjava prič o teharskih dogodkih v letu 1945) — cena dva dolarja.

TABORIŠČNI ARHIV PRIČA — 1., 2., 3., in 4. zvezek (zbral dr. Filip Žakelj). Vsaka knjiga po štiri dolarje.

REVOLUCIJA V HOTEDRŠICI (Siena Blažič) — Cena \$2.—

Poština pri gornjih cenah ni vključena.

Ostale dokumentarne knjige (**BELA KNJIGA, REVOLUCIJA POD KRIMOM** . . .) so nam pošle in čakamo novih pošilk.

LETOŠNJE KNJIGE CELOVŠKE MOHORJEVE DRUŽBE (štiri knjige) so še na razpolago po naših verskih središčih. Cena celotne zbirke je letos devet dolarjev. Poština v tej vsoti ni vključena. Pohitite z naročbo, da ne boste prepozni!

MISLI

(THOUGHTS) — INFORMATIVNI MESEČNIK
ZA VERSKO IN KULTURNO ŽIVLJENJE SLOVENCEV V AVSTRALIJ
USTANOVljen LETA 1952 — Izdajajo slovenski frančiškani

Urejuje in upravlja: Fr. Basil A. Valentine, O.F.M.,
19 A'Beckett Street, KEW, Victoria, 3101 — Tel. 861 7787

Naslov MISLI: P.O. Box 197, KEW, Victoria, 3101

Rokopisov ne vračamo. Dopisov brez podpisa uredništvo ne sprejema.

Letna naročnina \$4.00 se plačuje vnaprej (izven Avstralije \$6.00, letalsko s posebnim dogovorom)

Tiska: Polyprint (Vic) Pty. Ltd., 1 Dods Street, Brunswick, 3056, Vic.

OB NAS RASTE MLADI ROD . . .

ČISTO razumljivo: ne moremo si predstavljati izseljenke skupine brez mladega rodu. Med nami raste, že tu rojen, in kar naenkrat se je iz malčkov dvignil v zastavne mladenke in mladeniče, ki se udeležujejo v slovenski skupnosti na številne načine: nastopajo pri družabnih, cerkvenih in kulturnih prireditvah, obiskujejo slovensko šolo . . . Najstarejši med njimi že stopajo pred oltar in v zakonsko skupnost — staršem je v ponos, če si izberejo življenjskega druga slovenskega rodu ter si podajo roke pred oltarjem slovenske cerkve.

Vse to je pogled na našo skupnost "na zunaj", ki je včasih iskren, včasih pa kaj ozek in varljiv. Če se dorasla mladina skupnosti odtuji, je to znak, da jo je vezal nanjo samo zunanji okvir; ta je držal le ob roki staršev, res prinašal mladostne zveze, obenem pa nekako utesnjeval. Ni bilo dovolj globoke vsebine, ki bi bila zmožna zgraditi nekaj trajnega, življenjskega . . .

Ko pokojni izseljenki pisatelj Karel Mauser razglablja o tem, se najprej upravičeno sprašuje, kakšno je naše lastno slovenstvo — saj od tega zavisi, kaj zmoremo oz. smo zmogli dati trajnega naši mladini. Potem pa nadaljuje: ". . . Ali smo ga znali odtisniti v svoje otroke? Mar res ne bomo znali ujeti koraka z bežečim časom? Ali bomo došli strašno resnico, da imamo v emigraciji manj časa, kot ga ima domovina? Ali bomo spoznali, da moramo svoje delo opravljati z dvojno silo, če ga hočemo opraviti v času, ki je našemu rodu še na razpolago? Tu ni okolja, ki bi dihlo slovensko zgodovino kakor rodna zemlja, prav zavoljo tega mora za našo mladino zgodovina vreti iz nas. Če mladi ne bodo čutili, da iz tega živimo, da vse to resnično in globoko ljubimo, kako naj s ponosom ponove za teboj: Slovenec sem! . . . ?"

V tem je nekaj več kot domača veselica, kranjska klobasa in poskočna slovenska polka. Je iskreno in pravilno vrednotenje slovenstva v našem srcu ter zdravo, neprisiljeno prelitje istega duha v srca mladine. Samo tako slovenstvo je zmožno trajnosti in rešuje izseljenstvu novo generacijo.

Skupno s slovenstvom pa je v tesni zvezi še drug zaklad — vera. Vsa naša kulturna izročila slovenstva so skozi stoletja prepletena tudi z verskim izročilom, ki naj bi bil podlaga našemu dejanskemu krščanskemu življenju. Če na to zadnje ne polagaš pažnje ali ga skušaš morda celo namerno izločiti, bo naše slovenstvo le še moderen spaček brez duše, oropano dragocene dediščine, okrnjeno za najlepše. Že sem srečal slovenske izseljenke starše, ki so zanemarili to duhovno stran svojih otrok. Morda sami niso prinesli dovolj vere s seboj v širni svet, ali pa je vse njihovo krščanstvo slonelo zgolj na izročilu, brez dejanske vere in življenja po njej. V svojo avstralsko župnijo se niso vključili, iskanje slovenske maše je bila zanj še večja in prehuda žrtev. Čudi me,

L. 27 — AVGUST 1978 — ŠT. 8

VSEBINA:

Ob nas raste mladi rod . . .	— Urednik — stran 225
Slovenija v svetu (himna)	— Marko Kremžar — stran 226
Ljubezen v ljudski pesmi	— Dr. L. Puš — stran 227
Greh deda Ivana (črtica)	— stran 230
Naša pesem (pesem)	— Marjan Jakopič — stran 231
Malo železa . . .	— D. — stran 232
Zmage za vsako ceno ni!	— Po "Nedelji" — stran 232
"S "kenguruji" je začel . . .	— Jaka Naprošen — stran 234
Izpod sydneyjskih stolpov	— P. Valerijan — stran 236
Izpod Triglava	— stran 238
"Glejte, da vas kdo ne premoti!" (Mormoni)	— stran 240
Pota božja (povest-nadaljevanje)	— Srečko Selivec — stran 242
Upravnik kramlja . . .	— stran 242
Naše nabirke	— stran 244
Dvojezičnost — koristna	— stran 245
P. Bazilij tipka . . .	— stran 246
Odmev iz Afrike	— P. Evgen — stran 248
Za celotno slovensko omiko	— Ludvik Klakočar — stran 249
Z vseh vetrov	— stran 250
Kotiček naših malih	— stran 252
Križem avstralske Slovenije	— stran 253

SLOVENIJA V SVETU

Slovenija, zapojmo ti
iz polnega srca,
naj pesem naša zadoni
prek zemlje do neba!
Slovenija, naš skupni dom
med biseri sveta,
z lepoto te obdal je Bog
od morja do gorā.

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!
Kjer rod je moj — kjer sin je tvoj,
tam je Slovenija!

Slovenija, Slovenija,
si naša skupna vez,
ker vsak rojak ohranja te
v srcu kakor kres.
Ta kres se širi v daljni svet,
nikjer mu ni mejā,
zatona tvoji zarji ni,
mati Slovenija!

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!
Kjer rod je moj — kjer sin je tvoj,
tam je Slovenija!

Moj narod — svobodnjakov rod
si kneze voli sam,
mučencev je, junakov plod,
ki ne boji se ran.
Iz tisočletnih korenin
poganja naša rast.
Resnico ljubimo in mir,
svobodo, vero, čast!

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!
Kjer rod je moj — kjer sin je tvoj,
tam je Slovenija!

V mogočnem zboru narodov
slovenski glas zveni:
zahtevamo nov, boljši svet,
kjer bratje bomo vsi!
Po zemlji vsej slovenski rod
ustvarja in gradi,
z naporom uma, svojih rok,
človeštvu srečne dni.

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!
Kjer rod je moj — kjer sin je tvoj,
tam je Slovenija!

kadar srečam naše ludi, ki jih slovenska verska središča v dolgih letih niso nikoli pritegnila, četudi bi se morda vsaj včasih mogli udeležiti domačega bogoslužja. Večletno izkoreninjenje nekateri danes popravljajo, saj leta prinese nove misli in vzbude željo po skupnosti, njih otroci pa so se žal v večini izgubili: za vero in slovenstvo. Malo teh otrok sem srečal, ki so imeli srečo vsaj v farnih šolah prejeti in ohraniti za svojo duhovno rast to, česar jim starši niso znali dati iz sebe.

Tako lepo je združiti naše celotno izročilo — narodno in duhovno — ter ga prenesti na novi rod. Ne izgovarjajmo se, da je pretežko ali da ni mogoče — preveč zgledov govori ravno nasprotno ter so nam v očitek in opomin. Le tako bomo gradili celotne značaje, avstralski mladi rod vernih Slovencev, ki nam bo v ponos. In v zavest obenem, da še nismo zapisani smrti, ne narodni in ne duhovni.

Karel Mauser nam je zapustil med drugim tudi tole molitev, ki jo je — kakor sam pravi — večkrat v duhu molil:

“O Bog, ki si slovenski narod ustvaril majhnega po številu, da bi mogel biti velik po spoznanju, ne odreci mu daru treznosti v sodbah in daru prizanesljivosti ob napakah; daj mu milost, da bi čas porabljal tako, da bi pred obličjem zemlje odseval Tvojo veličino in bil velik v Tebi. Amen.”

Ne dvomim, da je Mauser v to svojo molitev posebej vključeval del naroda v zdomstvu. Tudi naloga izseljenskega naroda je velika, lepa in — težka.

— Urednik

Slovenska pesem, delo, kri —
tribarvni prapor naš,
na modrem polju zvezde tri,
ponosno nam vibraš!
Slovenijo, slovenski rod
Bog večni čuva naj,
pred zmoto in sovražnikom
sedaj in vekomaj!

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!
Kjer rod je moj — kjer sin je tvoj,
tam je Slovenija!

Himna Slovenija v svetu je nastala v Argentini. Na besedilo Marka Kremžarja jo je uglasbil Jože Osana. Prvič jo je izvajal zbor “Slovenske mladenke” pod vodstvom ge. Anke Savelli Gaserjeve — na proslavi Narodnega praznika 29. oktobra 1977, Slovenska hiša, Buenos Aires.

LJUBEZEN

V LJUDSKI PESMI

DVE mogočni, elementarni sili gibljeta življenje posameznega človeka in življenje človeške družbe: ljubezen in sovraštvo. Prva je pozitivna, ustvarjajoča in ohranjujoča življenje ter njega lepote, pa tudi bridkosti; druga je negativna, razdirajoča in uničujoča življenjski sok posameznika in družbe. Ker ljudska pesem izraža v najbolj preprosti in dojemljivi obliki osnovne vrednote človeškega bistva in iz njih izvira-joče odtenke intimnega čustvenega dogajanja v človeku, ne more biti drugače kot da je ta pesem vsa prepletena z ljubezenskimi motivi. Bolj kakor katera koli druga plast doživljanja je ljubezenska prvina prisotna v veliki večini ljudskih popevk, pa naj bo v sekularni (posvetni) ali nabožni pesmi. Omejili se bomo tu na svetno polje ljudskega prepevanja.

Kar bo na tem mestu navedenih zgledov in besedila ljudskih pesmi z ljubezensko vsebino, so vsi posneti po spominu in nobeden iz kakih zapisov. Kakor odmevi besedil in melodij iz daljnih časov prešerne mladosti zvenijo in pojejo v duši in srcu človeka, daleč od mladosti in daleč od domovine v mrzli tujini, kot dragoceno dedovanje. Morda ne bodo v vsaki besedi točni po izvirnih zapisih, a vedno točni po vsebini in pomenu.

Gre predvsem in v prvi vrsti za niti ljubezni, ki se vnama med fantom in dekletom, katere ljudska popevka opeva. Plesti se začnejo te niti že zgodaj, saj pravi pesem:

Moje dekle je še mlada, darom,
stara komaj šestnajst let.

Zato jo bo fant štiri leta počaka, da bo stara dvajset let, potem bo pa tako kot poje druga pesem od Urške-kelnarce, ko jo fant vpraša za "rajtengo":

Konjič je tvoj, vozič je tvoj,
Ti zavber fant, ti s' pa moj.

PUŠELJC

VRTEC, cvet in pušljec so simboli, s katerimi dekle izkazuje svojemu izvoljencu sprva nagnjenje, potem pa ljubezen. Ljudska pesem se teh vidnih znamenj poslužuje v obilni meri. Fantu so dokaz, da se deklica zanj zanima, in če mu je kaj do nje, jo prosi ob posebnih prilikah za ta vidna znamenja ljubezni. Tako ji v pesmi naroča:

Delaj, delaj, dekle pušljec
za to rajžo žalostno!

Seveda mu ga je naredila, potem pa sama poje:

Regiment po cesti gre,
pa moj fantič zraven je,
pa moj fantič se izmed vseh spozna,
zelen pušljec ima.

(Slikal M. Gaspari)

Toda to ni dovolj. Pesem poje naprej:

Dala mu je rdečega,
od srca ljubečega;
pa če ga ima, pa le naj ga ima,
saj mu ga je dala ljubica.

Zgodbo o ljubezni in pušljcu začne pesem prav od samega začetka. V zgodbo je vpleten tudi vrt, začne se pa tako:

Dekle na vrtu zelenem stoji,
pride mim' fantič, tako govori:
"Trgaj mi rožice,
delaj mi pušljec,
če sem jaz fantič za te!"

V drugi pesmi odgovori dekle na fantovo prošnjo zaradi pušljca:

Pušljček že naredila bom,
z zlato ga žido povila bom,
da ga boš nosil za spomin,
da se boš troštal z njim.

Toda z ljubeznijo je premnogokrat združena žalost in bridkost, razočaranje in trpljenje. Dogodi se, da ljubezen opeša in se ohladi, bodisi pri dekletu ali pri fantu, to pa se pri ljubečem drugu razplamti v bolečino, bolj žgočo in bolj neozdravljivo kakor pri

kateremkoli drugem slučaju. Saj potrdi to sama pesem, ko pravi:

Oj, za bolezen so zdravila,
le za ljubezen jih pa ni...

Kako je prišlo v ljudski pesmi do take modrosti? Fant je dekleta zapustil in brez njenega pristanka odšel v tujino:

Moj fantič je na Trolsko vandral,
a zdaj pa tam bolan leži.

Deklica v svoji žalosti ve, da bo ozdravel, ker so za bolezen zdravila; sluti pa tudi, da je z njegovo ljubeznijo konec, ker ugasla ljubezen se ozdraviti ne more, ker zanjo ni zdravil:

...le za ljubezen jih pa ni.

Ne isti, a zelo podoben motiv je zajet v pesmi, kjer se taka prej direktno opisana ljubezenka nesreča simbolično opisuje s cvetjem v dvogovoru med fantom in dekletom:

"Dekle, zakaj s'tak žalostna,
povešaj mi oči?"

Dekle odgovori:

"Usahnil mi je rožmarin
in nagelj se suši."

Fant jo tolaži:

"Dobiš za nagelj semena,
vršič za rožmarin,
in drugi ti pognal bo cvet
iz novih korenin".

Nato pa pesem pristavi veliko življenjsko resnico: da tak cvet ne bo nikdar več tako lepo duhteč kot prvi.

Bolj pod vtisom javnega mnenja, kaj bodo namreč rekli ob razdrti ljubezni ljudje, je zajet motiv o ugasli ljubezni pri tejle pesmi:

Zvedel sem nekaj novega
od svoj'ga dekleta zaljubljen'ga,
da ona si zbira drugega,
za me pa ne mara nič več.

Namesto objokovanja se oglasi nekaj cinizem — tudi fantova ljubezen ni bila pristna — in se izpove v naslednji kitici:

Tiho bod', tiho, ljubica,
da tega ne zvejo mamica,
da tega ne zvejo še drugi ljudje,
da nisi več moje dekle.

Zaradi direktnega priznanja nezvestobe nimata v tem primeru cvetje in pušljice nič opraviti.

Tragiko nesrečne ljubezni in njeno usodno posledico je prečudno lepo zajel v verz s simboliko vrta in cvetja Simon Gregorčič v pesmi "Izgubljeni cvet". Zelo na široko je znana, glasi se pa v izvlečku takole:

Sinoči je pela kot slavček ljubo,
zakaj je pa danes rošno nje oko?
Imela je vrtec, oj vrtec krasan,
ko davi je vstala, bil cvet je obran...

Tam doli po polju pa stopa nekdo,
on cvet je utrgal, zdaj uka glasno.

Morda Gregorčič v nobeni med svojimi mnogimi pesnitvami ni tako pristno zadel ljudskega čustvovanja in se dotaknil trpke življenjske stvarnosti mladega človeka kot v tej drobni pesmici. Da se je tako močno razširila po vsem slovenskem svetu in zlasti med fante na vasi, je bistveno pripomogel skladatelj napeva s svojo melodijo, ki je našla pot v slovensko srce in si ga osvojila tako, da jo mirno lahko uvrstimo med najbolj prepevane ljudske pesmi. Pesnik in skladatelj sta pozabljena, pesem pa živi naprej. Živela je močno vsaj za mojih mladih dni, kako je danes, ne morem reči.

VASOVANJE

PRI kapitlju o vasovanju se moramo pomuditi bolj na kratko, da se ta opis preveč ne raztegne. Tu se motivika ljudske pesmi suče okrog okenca in kamrice. Tudi pesnik Župančič je o slovenskem okencu v svoji pesnitvi "Duma" zapel prelep verz.

Fant vasuje pri dekletu vedno ponoči, čez dan ni nikoli ne časa, ne prilike, ne samote in miru. Tudi pesem potrjuje nočno vasovanje:

Mežnar je že dan odzvonil,
jaz jo nisem še poljubil...

Sestanek pri okencu, dekle znotraj, fant zunaj, skozi okno pa vejejo gorke besede ljubezni, kdaj tudi vroč poljub, a kaj takega je bilo na kmetih bolj redko. Da se okno odpre, je potrebno dogovorjeno znamenje:

Ti-ri-ri-raj-som, pa moja dekle,
tri kamenčke vržem,
se okence odpre...

Da nočno vasovanje kdaj traja v rano jutro, in se vasovalec poslovil le s težkim srcem, dokazuje pesem:

Pri farni cerkvi
že jutranj'co zvoní,
se fantič poslovi
pri svoj ljubici:
Oj bodi zdrava,
ti moja draga...

Zgodi se, da hodi h kakemu dekletu več fantov pod okno, pa se vzbudi ljubosumje in užaljena ljubezen, kakor jo pove tale verz:

Kolk' tavžent večerov
pod oknom sem stal,
a ti si pa z drugim kramljala...

Opevanje kamrice namesto okenca je mnogo bolj intimno in v ljudskem okusu nevarno, radi česar je o kamrici prepevanje zelo redko. Jaz se dobro spominjam ene take pesmi:

Odpiraj, dekle, kamrico, oj kamrico,
saj več mojo navadico — nočoj...

In pa še te:

Je vpihnila luč
in fantu je dala
od kamrice ključ.

POS LAV L J A N J E

MNOGO ima ljudska pesem motivov o poslavljanju, o vseh vrstah poslavljanja, tudi in zlasti o slovesu ob smrti, ko se ljubez poslavlja od svoje zveste ljubice, ali pa dekle od svojega mrtvega fantiča. Zdi se, da so te vrste ljudske pesmi najbolj globoke, po besedi in napevu bogate in zato najlepše. Saj opevajo, kar je človeku usojeno delati od mladih dni do groba: od nekoga ali od nečesa poslavljati se.

Fant se odpravlja na tuje, najbrž v Ameriko, in poje svojemu dekletu, ki ne more z njim, resignirano pesem:

Adijo, pa zdrava ostani,
podaj mi še enkrat roko,
pa name nikar ne pozabi,
česaravno drug ženin tvoj bo.

On nima upanja, da ga bo dekle čakala, da se vrne, a ona mu odgovarja:

Jaz nate ne bom pozabila,
zapisan si v sredi srca,
jaz v srcu te bodem nosila
do konca življenja svoj'ga.

Več upanja na povratek in na veselo snidenje izraža druga pesem:

Petelin je zapel,
danica je prišla,
moj fantič slovo vzel,
jaz sem pa jokala.

Fant jo tolaži z obljubo, da se vrne:

Ne jokaj, ljubica,
ne žali mi srca,
čez kratkih sedem let
se bova vid'la spet.

Resnično otožne po besedi in napevu so ljudske pesmi, kadar poseže v ljubezensko razmerje dveh mladih ljudi — smrt. Več je takih pesmi, ki jokajo zaradi smrti fanta, ki je morda umrl na delu ali v vojski, manj pa takih, ki žalujejo za mrtvim dekletom. Med slednjimi je ena najbolj znanih in značilnih tale:

Ko se fantje proti vasi šli,
lepe pesmi so prepevali,
jaz pa nisem pel, nisem bil vesel,
in tudi z njimi jaz nisem šel.

Ko pa pridem tja pod okence
moje drage, verne ljubice,
ona že leži, ona sladko spi
in se nikol' več ne prebudi.

Pojdem tja na grob zeleni,
ves že s cvetjem okrašeni,
tam si vtrgam cvet, tam si vtrgam cvet,
k' je meni ljubši kot celi svet.

Melodija te pesmi je začuda umirjena, skoraj pogrebna, in se giblje v zelo ozkih mejah navzgor in navzdol. Tudi v metriki je podobna žalostinki. Izmed pesmi, v katerih dekle objokuje fantovo smrt, je dokaj znana naslednja:

Kaj ti je deklica,
da si tak' žalostna?
Kaj mi je — nič mi ni,
srce me boli.
Oblekla bom črni gvant,
saj to je bil moj fant,
k' zdaj mrtev leži...

Po mojem občutku je ena najlepših pesmi te vrste znana in večkrat prepevana koroška žalna popevka, ki se glasi:

Pojdem v Rute,
tam, kjer je dan,
tam, kjer moj šocej
je pokopan.
Tam dol poklekнем,
'mav požebam,
da ne bo moj šocej
ležal koj sam.

Toliko iskrenosti je v tej ljubezni, ki jo pesem opeva, da človeka srce boli, kadar posluša tipično koroško melodijo, umirjeno in otožno.

Kar je bilo obravnavano do sedaj, so samo izvlečki iz besedil ljudke pesmi, opevajočih ljubezen med dekletom in fantom, skoraj nič pa ni bilo rečenega o melodijah, ki besedila spremljajo in bistveno dopolnjujejo. Brez petja je pesem neučinkovita, ker ji manjka glavni čustveni element — melodija. Te pa ni

mogoče tu napisati, ampak samo z nekaj besedami na splošno razložiti. Jaz sam sem v mladih letih vse tu navedene pesmi mnogokrat prepeval v fantovski družini, jih sam pevsko in čustveno podoživljal in bo zatoj to, kar pripovedujem, zajeto iz lastne skušnje.

Slovenska ljudska melodija je preprosta, enostavna in tako zgrajena, da sta od pesmi do pesmi podobnost in sorodnost v njeni sestavi in gibanju. Vendar je posebno v ljubezenski pesmi razloček med prešerno in razgibano ljubezensko fantovsko popevko, med zasanjano melodijo o pušeljcu, vrtcu in vasovanju ter med žalostno zategnjenim napevom ločitve in slovesa, tako zaznavna razlika, da jo občuti tudi uho in srce preprostega, glasbeno nezahtevnega človeka. Če so kdaj znali pevci — tudi preprosti fantje na vasi — te karakteristične prvine primerno in zadostno izraziti, je pesem dobila šele svojo dušo.

Je podobno kakor pri ljudeh: vsi smo si med seboj več ali manj podobni, skoraj enaki; če pa bolj natančno pogledaš in poslušáš izražanje kake osebe, boš odkril, da ima vsak človek tipične poteze in lastnosti, ki so samo njegove. Isto velja — *mutatis mutandis* — tudi za karakteristiko narodov. Ljudska pesem je po splošni sodbi najbolj pristen izraz narodove duševnosti. Zlasti ljubezenska pesem odkriva značilne poteze te duševnosti v najglobljem čustvenem razmerju med mladimi ljudmi. Naša pesem potrjuje, da so te poteze pri Slovencih drugačne kot pri drugih narodnih skupinah, čeprav je ljubezen med fantom in dekletom univerzalni in vsečloveški pojav. Zato je pesem tako dragocen zaklad vsakega naroda.

DR. LUDOVIK PUŠ

Greh deda Ivana

ZGODNJEGA jutra se je ustavil pred nebeškimi vrati ded Ivan, vaščan in odbornik iz Raževa.

Težka železna vrata so se nekoliko odprla. Pokazala se je glava svetega ključarja Petra.

"Kdo trka?"

"Ded Ivan, vaščan in odbornik iz Raževa."

"Po kaj si prišel?"

"Pravičen sem. Končala so se moja leta na zemlji. Naveličal sem se vsega, posebno pa skrbeti za svojo vas in delati ljudem dobro. Prišel sem, da si odpočijem pod kakšnim rajskim drevesom in uživam nebeško lepoto."

Sveti Peter je snel nebeško tehtnico z žeblja, kjer je visela.

"Takoj pogledam, ded Ivan. Ti razlagaj in naštevaj svoja dobra dela, kakor veš in znaš. Tehnica bo točno pokazala. Na levo stran tehtnice, glej, položim tvoj greh. Majhna kapljica je to, kajne? Na desno pa polagaj ti svoja dobra dela. Ako bodo težja in dvignejo greh, potem pojdeš v raj."

Ded Ivan se je popraskal za ušesi in začel naštevati: "Najprej, sveti Peter, vržem na tehtnico

studenec, ki sem ga izkopal na koncu vasi v korist in zdravje vaščanov. Voda je čista kakor solze. Vsa vas hodi k temu studencu po vodo."

"Premalo je," je ugotovil sveti Peter.

"Če je premalo, dodam še veliki zidani most. Zgraditi sem ga dal čez reko, da ljudje lahko hodijo na drugi breg. Tisoč zlatnikov me je stal. — Ali je še zmeraj premalo?"

"Še zmeraj, ded Ivan. Tvoj greh je, kakor vidiš, veliko težji."

"Kako je to mogoče, božji ključar," je rekel ded Ivan in se zamislil. Nato je vrgel na tehtnico še novo cerkev.

"Ali si jo že videl?"

"Še ne," je odgovoril sveti Peter.

"Poglej skozi oblake! . . . Kaj ni lepa? Vidiš, kako se beli tam sredi vasi. Visoko nad vrhovi najvišjih orehov je njen križ. Sedem let sem delal. Koliko noči sem prebdel zaradi te cerkve, se ne da niti povedati. Ampak ni mi žal. Vse, kar sem delal, sem delal za svojo dušo."

Sveti Peter je vzdignil tehtnico. A desna skodelica se kljub cerkvi ni premaknila, in leva, na kateri je ležal greh, je bila trdno do tal.

"Povej mi, sveti Peter, kakšen je vendar moj greh?" je zaprosil končno ded Ivan.

"Težak je!"

"Kako le more biti tako majhna kapljica težja od studenca z vodo, od mosta in cerkve?"

"Lahko," je odgovoril sveti Peter. "Poglej, tehnica je pravična — ne takšna, kakršno uporabljajo doli na zemlji. Točna je do potankosti. Tvoj greh, četudi na videz majhna kapljica, je težji od studenca, mosta in cerkve."

"Ali mi lahko poveš, kakšen je ta greh, ki je na videz kakor kapljica, a je tako težak?"

Sveti Peter je dejal: "Ali se spominjaš tistega dne, ko si dovršil zidani most?"

"Spominjam se," se je zamislil ded Ivan. "Mnogo ljudi je prišlo iz deveterih vasi, da bi se poveselili in videli most."

"Da, mnogo ljudi je prišlo, zakaj res lep je bil tvoj most. Veliko vina se je iztočilo — kdo bi meril! Mnogo dobrih jedi se je pojedlo — kdo bi tehtal! Se spominjaš, ded Ivan?"

"Spominjam se," je dejal starček. "Daroval sem, da bi pohvalil svojo dušo."

"Poleg mostu je sedel v prahu lačen slepec. Se spominjaš? Iztezal je roke, da bi se ga usmilil, ker je bil lačen. Suhe ustnice so mu nekaj šepetale. Besed ni bilo slišati, zakaj preveč je bil lačen. Se spominjaš?"

Ded Ivan je gledal predse in razmišljal. "Zdi se mi," je skoraj zlogoval, "ne vem pa natanko, ali je bilo to tistikrat."

"Pri nas je zapisano, da je bilo tistikrat, ded Ivan. Imamo dobre in vestne zapisovavce. — Kaj si storil, ko je iztezal tisti slepec roke k tebi?"

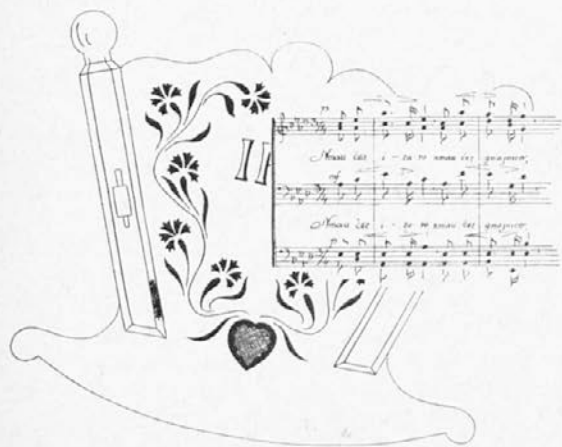
Ded Ivan je še razmišljal. Zmajal je z glavo: "Nič. Nič nisem storil..."

"O, pač! Pozabil si že. Doli na zemlji radi pozabljate take malenkosti, ki so pa na naši tehnični zelo težke. Ko si šel mimo slepca in so se te dotaknile njegove iztegnjene roke, nisi segel po svoji denarnici. Nisi natočil vina, ki je teklo, nisi odrezal od pogač, ki jih je bilo ta dan v izobilju. Pač pa si se sklonil, pobral kamenček, ga položil v slepčev iztegnjeno dlan in rekel:

— Na! Iz tega je zgrajen most..."

Slepec je otipal kamen, a ni rekel besede. Samo iz desnega očesa brez življenja mu je tisti trenutek kanila solza in se zalesketala v soncu. Ali jo vidiš, ded Ivan, tisto solzo? Glej, položil sem jo na tehnico. Drobna, skromna kapljica samo, ali težja je od tvojega studenca, od zidanega mostu in lepe cerkve..."

In ded Ivan je molče povesil glavo. Okrenil se je in odšel nazaj na zemljo delat pokoro...

NAŠA PESEM

Ti edina šla si z nami v daljni svet tujine,
ko nas vse zapušča, ti ostajaš zvesta,
kakor zvon domači,
iz vasi in mesta,
nam pozdrav prinašaš
rodne domovine.

Ne umri nam, pesem,
v tuj kraj presajena!
Ne umri na ustih ljubljenih otrok!
Ne umri, zacveti kakor beli glog,
da bo naša kri zavriskala v višine,
našla v njej ves čar
predrage domovine.

MARJAN JAKOPIČ

MALO ŽELEZA

... ZA ZDRAV DUH
V ZDRAVEM
TELESU!

PISATELJ Wilhelm Hünermann v znani knjigi "Oče Damijan" pripoveduje, kako je ta havajski misijonar spoznal, da mora svojim Kanakom "dodati malo železa". Bili so dobri, mehkega srca in še mehkejše volje. Radi so sprejemali vse dobre sklepe, ki jim jih je misijonar predlagal, a še rajši so jih sproti pozabljali. Vsa prizadevanja misijonarja so bila kakor vlivanje vode v rešeto. Na videz je še nekaj vrvrlo, a v resnici ni bilo mnogo uspeha.

Zdi se, da sodobni ljudje nismo daleč od nekdanjih Kanakov. Življenje postaja vedno udobnejše, vedno bolj so obrušene njegove trdote — in vedno mehkejši smo.

Tudi vzgoja po naših družinah je vedno mehkejša. Ne upamo si od otrok ničesar več zahtevati.

Sicer pa — kako bi od njih kaj zahtevali, ko tudi sebi ne znamo reči: To moraš — tega ne smeš!

Ni čudno, da je volja naše mladine vedno mehkejša. Vedno manj so naši mladi sposobni za napor. Več železa potrebujejo ...

SKAVTI SO POKAZALI POT

Po raznih deželah so poskušali težavo premagati z raznovrstnimi vzgojnimi prijemi, s teorijami, s propagando za strožje življenje, a brez uspeha.

Nato je nastopilo skavtsko gibanje: Njih osnovno prepričanje se je glasilo: Mlad človek si želi napora. Želi si odpovedi, v kateri si bo kremenil voljo in se preizkušal, koliko zmore.

Zato so se nalašč odpovedali udobju in šli z mladino ven, v naravo, v trdo življenje: sonce in dež, šotori, slama, kotli, preprosta enolončnica, trd kruh, fižol in zdrob, umivanje ob ledenem potoku, nočna straža... Brez pernic, mehkih sedežev, brez mlačne vode za jutranje umivanje, brez nešteti jedil in delicates ter podobnih sodobnih razvajanosti.

In mladina, tista razvajena mladina, nad katero mnogi skomigavajo z rameni in jo imajo za dokončno pomehkuženo — hiti v taborišča skavtov in tabornikov v stotisočih in milijonih.

Mladina le čuti potrebo po železu!

ZMAGE ZA VSAKO CENO NI!

... nosi naslov uvodni članek v koroški "Nedelji", verskem listu celovške škofije. Ustavi pa se ob mislih na svetovno zanimanje za šport.

Leta 1970 je po televiziji gledalo nogometne tekme za svetovno prvenstvo 700 milijonov ljudi. Letošnje jih je brez dvoma še več. Po vseh mestih sveta je bilo opaziti, da so se v času prenosa tekem iz Argentine ulice za več kot devetdeset minut dobesedno izpraznile. Televizorji so privlačili bolj kot vse drugo: vse je sedelo pred njim in napeto sodelovalo pri tem, kar se je dogajalo na nogometnem igrišču v daljni Argentini. Končno: zakaj bi ne? Sam kardinal iz Ria je blagoslovil igre in želel igralcem ter gledalcem vse dobro.

Odkod toliko zanimanja? Saj so bila poročila o zmaganju v Argentini močnejša kakor vsi resnični kriki ti-

stih, ki čutijo in doživljajo na lastni koži razne "zmage" političnih zmagovalcev... Vemo tudi, da o nogometu kot svetovni zadevi priča še tole dejstvo: po svetu je zabeleženih nič manj kot petindvajset milijonov aktivnih nogometašev v nič manj kot 135 deželah. Armada in pol!

Da se povrnemo k našemu vprašanju! Zakaj toliko milijonov ljudi tako živo zasleduje nogometne igre? — Igra je simbol človeškega življenja. Pri igri se razodeva človekovo zadržanje. Javlja se zavest žive povezanosti med člani svetovne človeške družine. Igra je lepa ali umazana — prav kot človeško življenje. V igri se dalje kaže vsa borbenost, katere je zmožen človek. Igralci se bojujejo med sabo z vso doslednostjo, z vsemi močmi, z vso spretnostjo in vso športno strastjo. Priznavajo pa pri igri skupen ritual, ki ga predstavlja sodnik. Ni vse

MALO "ŠPARTANSKEGA DUHA"

Znano je, kako so v stari Grčiji vzgajali špartanci svoje dečke ob pičli in ostri hrani, s strogim redom in mnogimi kaznimi.

Danes ne bo prišlo nikomur na misel, da bi jih posnemal. Kar je pretirano, je pač pretirano.

A kakor je v vsaki zmoti kanec resnice, tudi nam v pomehkuženem času ne bi škodil ščepec špartanskega duha. Tudi skavti ga imajo.

Je res potrebno, da se zjutraj umivamo vedno s toplo vodo? Vsi zdravniki priporočajo hladno vodo, s katero naj bi se umili do pasu. (Bolniki so seveda izvzeti!)

Je res potrebno, da otroci sploh ne vedo več, kaj

je hišni red in domači urnik? Kdaj se pri nas vstaja, kdaj je kosilo, malica, večerja? Kdaj smo vsi doma?

Se vam zdi prav, da mora mati dvanajstletnemu otroku postiljati?

Kaj bo tak ubogi otrok znal v življenju, če ne bo zmozel niti tega, da bi redno za seboj postiljal, zložil igrače, knjige...

Malo več reda, zahtevnosti, tudi strogosti — pa bo v otrocih več železa!

Toda — v pomehkuženju boste rekli — kako naj to uskladimo z zapovedjo, da moramo otroke imeti radi?

Prav lahko! Resnična ljubezen ne vzgaja rev in šlev in mehkužcev, ampak pokončne ljudi!

D.

Sydneyska
slovenska
mladina
na letošnjem
majniškem izletu
v avstralskih
planinah...

dovoljeno; treba je dobrega obnašanja, značajnosti, potrpljenja. Priznati je treba nasprotnika, kajti ZMAGE ZA VSAKO CENO NI! Brez nasprotnika bi — jasno — sploh ne bilo igre. Ravno nasprotnik je tisti, ki da igri pravi sijaj.

Človek ima vedno nasprotnike v življenju.

"Življenje boj je brezobziren.

S človekom človek bije boj...

Da ne premaga te tvoj bližnji,

ti čuvaj se, na straži stoj!" (Aškerc)

Kdo bo pri igri zmagal, ni jasno od vsega začetka. Vsaka tekma, kot tudi naše življenje — sta prav zato napeta do zadnjega. Slehera športna igra kaže ves čas, da obstajajo v človeškem življenju navzkrižja, ki se vedno spet javljajo — upravičena so, so del naše življenjske poti.

Igra se konča z zmago ali porazom. Poraz pa ni zadnje, četudi ga moramo moško sprejeti: možna je nova zmaga.

Gledalci vidijo v igri lahko lastno življenje...

*

Tako nam ima misel na nogometno igro in zmago kar veliko povedati. Ob vsem svetovnem navdušenju za šport in predanost njegovim močnim mikom pa bi bilo le nekaj želeli: isti ljudje — kot vemo in smo zgoraj omenili, jih štejemo v visokih milijonih — naj bi se navduševali, zastavljali svoje sile in se borili tudi za druge in še večje ter osnovnejše človekove vrednote, pravice in zamisli. Tudi po drugih poljih sveta, ne le športnem, bi morali biti resni tekmeči — a ne samo zaradi nekajletnega svetovnega prvenstva, temveč zaradi lepše bodočnosti vsega človeštva.

S "kenguruji" je začel . . .

KO SEM prejšnji mesec zbiral gradivo za članek **Slovenija na kolesih**, mi je prišlo na um vprašanje, ali smo tudi Slovenci kaj sodelovali pri razvoju "koles brez konjske vprege". Res sem dobil sled — peljala je k imenu PUCH, ki se ga spominjam še kot otrok iz tablice znamke bicikljev, pritrjene nad sprednjim kolesom, med balanco in vilicami. Prav do zdaj nisem vedel, da pomeni priimek slovenskega moža. Po ponovnem brskanju in raznih virih, zlasti članka Mire Ceti v Novi mladiki, bravcem MISLI zdaj tudi o tem lahko nekaj napišem. Zapisek je vsekakor zanimiv.

V vasi Oblačaku v Slovenskih goricah je v drugi polovici prejšnjega stoletja kajžaril Franc Puh, v zakup pa je imel mlin na Dravi pri Borlu. Žena Neža je bila iz gruntarske hiše. Že kot mladenič je Franc rad potoval in tudi kasneje ga ta žilica ni pustila: od časa do časa se je še za krajšo dobo podal po svetu.

Njegove nemirne krvi je bil tudi sin Janez, ki se je Puhovi družini rodil dne 27. junija 1862. To je naš kasnejši JOHANN PUCH. Domačo šolo-enorazrednico je končal s osmim letom, nato so ga poslali služiti. V želji, da bi se izučil za ključavničarja, kar ga je posebej veselilo, je kot dvanajstletnik pobegnil od doma, se kasneje za eno leto vrnil, ni pa več za dolgo držal pod domačo streho. S petnajstimi leti je bil sprejet za vajenca pri ključavničarskem mojstru Gersheku v Radgoni, kjer se je zelo dobro izkazal. Ob koncu vajeniške dobe mu je mojster kupil novo obleko, kar je bil v tistih časih poseben dokaz dobrega vajenca in zato res vrednega mojstrove naklonjenosti.

Kakor je bilo tistikrat v navadi, so mladi pomočniki radi odšli po svetu, na "vandranje", da so še po drugih deželah videli, kako vrše njih poklic. Več naših starih narodnih pesmi govori o tem (ona na primer: "Kadar boš ti vandrat šel . . ."), saj je odhod zvezan z grenkobo slovesa in pričakovanjem srečne vrnitve. Naš Janez se je odpravil po Avstriji in Nemčiji ter se vrnil pred svojim dvajsetim letom, ko je moral k vojakom. Vojaški rok je služil v Gradcu, kjer je kmalu postal prvi ključavničar polka.

Najbrž se je že na svojem "vandranju" srečal z biciklom, prav gotovo pa med službo vojaščine v Gradcu. Že zaradi ključavničarskega poklica je nova iznajdba pritegnila njegovo pozornost. Kolo se je od svojih prvih početkov leta 1817 počasi razvijalo in spreminjalo svojo obliko; bilo je še vedno redkost, ki se je ni mogel vsakdo privoščiti. V "Dom in svetu" iz leta 1888 beremo v poročilu o kolesih: ". . . Naši mladi čitatelji so gotovo že občudovali one čvrste jezdece, ki imajo namesto konja — voziček z dvema kolesoma, kojega sami gonijo. Prav lepo je videti takega čvrstega samovoznika, gotovo jim kak mlad gledalec zavida njihovo spretnost in si želi imeti tak dvokoleselj ali bicikel . . ." Od leta 1870 so bili "v modi" biciklji z

velikim sprednjim in mnogo manjšim zadnjim kolesom. Francoz Michau je angleški model izpopolnil, zato so jih po njem imenovali kar "mišolini". A bili so nerodni in že zaradi višine nevarni, povzročali so hude padce in celo smrtne nesreče.

Po končanem vojaškem roku se Janez odločil ostati v Gradcu, kjer je začel delati v splošni ključavničarski delavnici. Seveda je popravljaj tudi "mišoline", kar mu je vzbudilo še večje zanimanje za to prometno sredstvo. Zato je raje preseljal k mojstru, ki je poleg šivalnih strojev začel izdelovati tudi kolesa.

Mladi pomočnik Puh je kmalu pokazal, da ima za kolo obilico lastnih zamisli in praktičnih sprememb. Ob varjenju polomljenega visokega bicikla je njegova odločilna ideja nekako spontano bruhnala na dan: znižal je okvir in vanj vgradil dvojce enakih koles s krogličnimi ležaji, pedala s členasto verigo pa sta gnala zadnje kolo. Mojster je njegov model sprejel in kmalu sta pričela skupaj izdelovati kolesa te vrste.

Zanimivo je, da so Puhovemu kolesu meščani nadeli ime "kenguruj". Morda zaradi oblike, saj skakal menda ravno ni . . . Vsekakor se je dobro obnesel in povpraševanje po njem je tako rastlo, da je bilo treba kmalu povečati delavnico. "Tovarni" so spremenili ime v "Meteor Werke", v njej zgrajeni biciklji pa so v ljudski govorici iz "kengurujev" postali "meteori".

Šele s tem Puhovim kolesom se je pričel v Avstriji razvijati tudi kolesarski šport. Prvo slovensko kolesarsko tekmo (8. septembra 1888 na progi Šentvid—Ljubljana) sem omenil v zadnjem članku. Po novih virih, ki so mi na razpolago, je s svojimi kolesi organiziral kolesarske tekme tudi Janez Puh. Ena takih tekem je posebej omenjena: bila naj bi med Radgono in Cmurkom. Žal ji ne vem datuma ali vsaj letnice.

Leta 1899 se je Puh sprl z mojstrom in sklenil začeti na svoje. Finančno ga je podprl graški bogataš Viktor Kalman, za delavnico si je preuredil opuščen cvetličnjak, pomagala sta mu pomočnik in en vajenec. V konkurenčnem boju z ostalimi šestimi graškimi delavnicami za dvokolesa — težko bi jih imenovali tovarne — je kot zmagovalec ostal Janez Puh. Razširil je delo in svoje nove delavnice imenoval "Styria Werke", znamko svojih koles pa "Styria". Njegovi izdelki so se nekako istočasno pojavili tudi na mednarodnih vožnjah ter odlično prestali celo preizkušnjo slovite vožnje Bordeaux—Paris, ki je predhodnica današnje znane kolesarske tekme Tour de France.

Toda naš Janez ni ostal samo pri bicikljih. Preveč ga je zanimal tudi razvoj "voza brez konjske vprege". Avto se je kot prvi pojavil na parni pogon že leta 1770 na pariških ulicah — iznajdba artilerijskega kapetana Nikolaja Jožefa Cugnota. Po stoletju razvoja, pričetku uporabe bencina, ki je zamenjal paro, se je začela ravno v Puhovem času za avtomobil nova doba.

Ko je Janez zvedel za iznajdbe Daimlerja in Benza na tem polju, je že tudi sam izdelal svoje prvo motorno kolo. Sprva je imelo tri kolesa, a tretjega je Puh kmalu opustil. Leta 1903 pa je sestavil že tudi svoj prvi avto.

Puh je nato v enajstih letih do svoje smrti razvil nič manj kot 21 različnih avtomobilov, ki so jih takrat uvrstili med najboljše na evropskem trgu. Leta 1907 so bili ravno "Puchi" med prvimi na avtomobilskih tekmah na Semeringu. Ko so naslednje leto 1908 organizirali dva tisoč kilometrov dolgo propagandno vožnjo po Bosni, katere strahotne ceste so prišle že v pregovor, se je te vožnje s svojim avtomobilom udeležil tudi naš Janez.

Puh je podjetje vodil sam, bil noč in dan pri nadzorovanju konstrukcijskih in montažnih del. Po hudem požaru, ki mu je leta 1907 uničil delavnico, s skladišči pa tudi ogromno zalogo materiala in že izdelanih koles, so ga še bolj mučila visoka posojila. Da je mogel vzdržati naval konkurence, je bil leta 1911 prisiljen spremeniti svoje podjetje v delniško družbo. Njegova tovarna je leta 1912 zaposlovala 1100 delavcev, izdelala pa je letno 16.000 koles, 300 motociklov in 300 avtomobilov, kar je bilo za tisto dobo zelo velika in pomembna proizvodnja.

Puh je že nekaj časa čutil znake srčne bolezni, prvič pa je resno obolel leta 1911. "Motor v mojih prsih je že zastarele konstrukcije in popušča v vrtljajih..." se je pošalil v pismu prijatelju. Zato se je zadnje leto življenja povsem umaknil iz podjetja ter ostal samo še v nadzornem svetu. Več mu tudi ni bilo treba: proizvodnja je bila zdaj postavljena na trdno podlago, njegova navadna in motorna kolesa kakor tudi avtomobili so dosegli svetovni sloves...

Človek bi računal, da bi "mož koles" tudi umrl na motorju ali za volanom, če mu že v postelji ni bilo dano. Toda ne! Puh je kljub svoji ljubezni do avtomobila oboževal tudi žival, kateri je s svojo produkcijo izpodjedal obstoj: konja. Večino prostega časa zadnjega leta je preživel v konjušnici. Dne 19. julija 1914,

komaj nekaj dni pred izbruhom prve svetovne vojne, se je udeležil konjskih tekem v Zagrebu, kjer ga je po končanih dirkah zadela srčna kap. Imel je komaj 52 let. Njegovo truplo so prepeljali k pokopu v Gradec.

Puhova tovarna z njegovo smrtjo ni propadla in ime PUCH še danes ni zašlo. Po prvi svetovni vojni so izdelali v njej enocilindrski dvotaktni dvobatni motor, ki je še sedaj srce vseh Puhovih motorjev in nosi ime po svojem "očetu". Združba podjetij "Steyr-Daimler-Puch-A.G." s sedežem na Dunaju je danes ena največjih v Avstriji.

Morda bi bilo prav omeniti tudi to zanimivost: Puhovi nasledniki so med drugo svetovno vojno pripravljali miniaturno motorno kolo, katerega izdelava pa se je razvila po končani vojni. Danes ga vsi poznamo pod imenom "moped". Po izvirni Puhovi zamisli je leta 1954 koprsko podjetje "Tomos" pričelo s "kolibriji".

Tako smo k razvoju "koles brez konjske vprege" doprinesli delež tudi Slovenci — po svojem rojaku Janezu Puhu. Članek on njem je Mira Ceti zaključila takole: "... Janez Puh je bil tiste vrste izumitelj, ki je dobival pobude od novih dosežkov tehnike, jih po svoje preoblikoval in s svojimi domisleki vedno ubral smer, ki jo je hodil tudi razvoj tehnike. Bil je s svojo nadarjenostjo in s svojim šestim čutom za novo vedno na vrhu, večkrat pa tudi pred soizumitelji."

Če skušamo razumeti takratni čas, nas tudi ne sme prav nič motiti, da je iz Janeza postal JOHANN in iz štajerskega Puha — PUCH. Iz poročil vemo, da se tudi Johann Puch ni nikoli sramoval, odkod je izvirjal njegov rod. Vsa leta na tujem je imel stalne zveze s svojimi sorodniki na Štajerskem, kamor se je pripeljal na obisk celo s svojim prvim avtomobilom ter z njim poskusil kolovoz proti rojstnemu domu na Oblačak. Kasneje se je večkrat oglašal ter vselej zbral vse sorodnike k pravi pojedini v gostilni "pri Lovrencu". S svojimi ljudmi se je tudi redno dopisoval in pogovarjal samo v domačem — slovenskem jeziku.

JAKA NAPROŠEN

Zanimiva
stara
slika:
START
ene prvih
naših
tekem
s kolesi.
VRHNIKA,
28. julija
1895.

IZPOD SYDNEYSKIH STOLPOV

Fr. Valerian Jenko O.F.M.
Fr. Lovrenc Anžel O.F.M.
St. Raphael's Slovene Mission
313 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W. 2160
(Vhod v duhovniško pisarno in stan za cerkvijo!)

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
St. Raphael's Convent
311 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W. 2160
Telefon kot zgoraj.

SLUŽBE BOŽJE v Merrylandsu so vsako soboto zvečer ob 7. uri (ta sv. maša velja za nedeljsko), ob nedeljah pa ob 8. uri zjutraj (tiha maša) ter ob 9.30 dopoldan (zborno petje). Spoved lahko opravite pred sv. mašo.

VNEBOVZETJE MARIJINO, torek 15. avgusta, je tudi v Avstraliji zapovedan praznik. V Merrylandsu bomo imeli večerno mašo ob 7. uri in nato pete litanije Matere božje z blagoslovom.

PRVI PETEK v septembru (1. sept.) bomo prav tako praznovali z večerno mašo ob 7. uri. Po maši je pobožnost v čast Srcu Jezusovemu. Jezus nas vabi: "Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil" (Mt 11,28). Marsikatero težavo bi si lahko prihranili, če bi iskali pomoč pri Jezusu, ki rad pomaga tistim, ki vanj zaupajo.

WOLLONGONG ima slovensko službo božjo 13. avgusta in nato zopet 10. septembra. Vršni se v Villa Maria kapeli ob 5. uri popoldan. Že ob 3. popoldan pa je vselej slovenska šola v St. Francis Cathedral šoli. — Pri junijski službi božji nas je prijetno presenetil otroški pevski zbor, ki je prepeval med mašo. Petje je spremljala na orglah Sonja Žabkar. Otroci in starši, ki imajo pri tem zasluge, so res vredni pohvale. Upamo, da jih bomo v bodoče še slišali.

CANBERRA ima slovensko službo božjo v nedeljo 20. avgusta in 17. septembra, obakrat ob 11.30 dopoldan. Vršni se v Garranu, A.C.T. Pred mašo prilika za sv. spoved.

BRISBANE ima slovensko službo božjo na očetovski dan, v nedeljo 3. septembra, ob 11.30 dopoldan. Kot navadno bo v St. Mary's cerkvi, vogal Merivale in Peel

Streets, South Brisbane. Pred mašo bo prilika za sv. spoved.

SV. CIRILA IN METODA god smo tudi letos slovenski narodi skupno praznovali. Zbrali smo se 25. junija v Marayongu pri poljskem narodnem svetišču (tam, kjer je bila pred dvema letoma prvič taka slovesnost). Cardinal Freeman se je prijazno odzval vabilu in prišel na slovesnost, pri kateri je bil glavni mašnik. Besedila pri službi božji so bila v raznih slovenskih jezikih, nekaj pa tudi v latinščini (Svet in Jagnje božje) in angleščini. Po cerkveni slovesnosti so sledili nastopi s petjem in folkloro, deloma v cerkvi, deloma pa na igrišču pred cerkvijo. Slovence je predstavil drugim Slovanom naš ansambel "Mavrica". Narodne noše so med službo božjo zasedle častno mesto ob oltarju. Hvaležen sem vsem, ki so sodelovali in prišli, čeprav so nekateri zadostili nedeljski dolžnosti že zjutraj v Merrylandsu.

DAROVİ za "Ambrožičev dom" (AMBROŽIČ HO-ME) so takse prosti. Zato smo ob koncu junija razposlali tozadevna potrdila. Iz praktičnih razlogov smo izdali potrdila le za darove desetih dolarjev in več, četudi so po zakonu takse prosti že vsi darovi dveh dolarjev in več. Kdor potrdila ni prejel, pa misli svoj dar vključiti na polu za povrnitev takse, naj nam sporoči telefonsko ali osebno, pa mu bomo rade volje ustregli.

Bog povrni vsem darovalcem v ta sklad, naj bo v tem letu ali že prej. Poudarjam, da nismo opustili namena graditi Ambrožičevega doma, četudi je prvi del našega gradbenega načrta cerkvena dvorana.

VERIŽNA PISMA (Chain Letters) so se pojavila v zadnjem času med nami. Eno od teh je bilo oddano na pošto v Merrylandsu. Ta pisma naročajo prejemniku, naj ga dvajsetkrat prepiše in pošlje svojim znancem. Če to stori, mu obljublja veliko srečo (loterijo, bogato zapuščino in drugo); če pa pisem ne pošlje, ga pa lahko zadenejo razne nesreče. Ta pisma niso samo vražjeverna, ampak zelo škodljiva ter begajo nepoučene. Če ga prejmete, ga vrzite v smeti, kamor edino spada. Bog nam deli duhovne in telesne dobrote po molitvi, sv. maši in zakramentih; ne bo se posluževal takih neumnosti, kot so verižna pisma.

SLOVENSKA ODDAJA na 2EA v priredbi verskega središča v Merrylandsu bo zopet v ponedeljek 21. avgusta ob 7. uri zvečer s ponovitvijo naslednje jutro ob sedmih. Vabimo vas, da jo poslušate, kakor tudi druge slovenske oddaje. Veseli bomo, če nam boste povedali svoje mnenje o oddajah, svoje predloge in želje.

WALKATHON za našo dvorano bomo imeli letos v nedeljo 27. avgusta po glavni maši. Pot bo ista kot lansko leto: do cerkve sv. Pavla (kjer je bila pred leti slovenska služba božja) na Gurney Road, Villawood, in nazaj do naše cerkve. Kdor še nima formularja za nabiranje sponzorjev, naj ga čimprej dvigne pri nas!

GLAS IZ TOGA smo prejeli pred kratkim. Oglasil se je naš sydneyški posinovljenec p. Evgen Ketiš. S hvaležnostjo omenja dobrotnike njegovega misijona in se jim iz srca zahvaljuje. Berite članek — stran 248!

PATROCINI SV. RAFAELA bomo letos imeli na nedeljo po prazniku, to je 1. oktobra. Praznovali ga bomo s slovesno sv. mašo in s sejmom na našem dvorišču. Upamo, da bo vse praznovanje še bolj slovesno kot lani. Da bo sejem čimbolj pester, prosimo naše matere in žene za razna ročna dela in predmete, ki so primerni za nagrade in prodajo. Razume se, da bo doprinos za gradbeni fond dvorane. — Vsakoletno praznovanje cerkvenega zavetnika, v našem primeru sv. Rafaela, naj bi bila prilika, da se znova osvestimo: smo katoličani, člani katoliške Cerkve. Kot Slovenci pa smo tudi avtomatično člani naše verske skupnosti sv. Rafaela, člani dela slovenske Cerkve v izseljenstvu. Naš zavetnik sv. Rafael je zavetnik potujočih. Mislim, da ga zelo potrebujemo, saj smo dvojni popotniki: zemeljski popotniki, ki potujemo proti nebeški domovini, povrh tega še popotniki v tujini, daleč od naše zemeljske domovine. Milost, da bi se naše obojno potovanje srečno končalo, naj nam izprosi zavetnik sv. Rafael!

TRIDNEVNICA v čast sv. Rafaelu, kot priprava na njegov praznik, bo v naši cerkvi v četrtek, petek in soboto, od 28. do 30. septembra. Vsak večer ob sedmi uri bo sv. maša s primernim nagovorom; bo tudi prilika za sv. spoved. Tako bomo imeli lepo priložnost, da se duhovno pripravimo na naš cerkveni praznik. To je najvažnejše. Vse ostalo je drugotnega pomena. Torej že sedaj ste lepo vabljeni v Veselovo vse tri večere in seveda tudi na praznik sam, v nedeljo!

IZLET NA SNEG, v Jindabyne, smo organizirali za dneve od 28. do 31. avgusta. Rezervirana so prenočišča za 50 oseb. Vsak si sam preskrbi prevoz tja in nazaj. Tisti, ki se za izlet zanimajo, se čimprej prijavite v Merrylandsu.

DOPISI IZ NASELBIN, kjer žive naši rojaki, so zelo zaželeni. Urednik bo rad objavil razne novice, ki se tičejo Slovencev v različnih delih Avstralije. Vse premalo vzemo od rojakov, ki živijo daleč od večjih skupin (Wollongong, Canberra, Newcastle, Brisbane, Waga-Waga, Albury, Surfers Paradise, North Qld. etc). Gotovo imate tudi v teh krajih razne aktivnosti, ki bi zanimalle druge Slovence širom Avstralije. Le pogum!

NOVOMAŠNA ŠTEVILKA "Družine" (verski tednik v domovini) prinaša poročilo o sedemnajstih letosnjih novomašnikih v domovini, zamejstvu in zdomstvu.

Slika je lep spomin na naš lanski Walkathon

Nove maše so novomašniki imeli večinoma na prvo julijsko nedeljo. Tudi naš p. Lovrenc je bil povabljen za novomašnega pridigarja svojemu ožjemu rojaku p. Borisu Markežu. Slovesnost se je vršila pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Sestra Ksaverija, ki se tudi nahaja v domovini, pa se je udeležila nove maše svojega nečaka jezuita Franca Jerebica v Odrancih v Pomurju.

Kadar govorimo o novomašnikih, naj bi se spomnili tudi zadeve duhovniških in redovniških poklicev. Ti rastejo iz zdravih krščanskih družin. Dokler bodo te družine med nami, je upanje na poklice. Če takih družin ne bo, tudi poklicev ne bo. Gotovo je eno: če bomo duhovnike hoteli imeti, si jih bomo morali izprositi z molitvami ter jih vzgojiti po naših družinah. Žal so med nami tudi taki, ki duhovniškega poklica sploh ne smatrajo za poklic. Drugi pa spet zelo zgrešeno gledajo nanj le z materialnimi očmi, češ da ta poklic največ prinaša. Med nami so tudi taki, ki duhovnika videti ne morejo. Za vzrok navajajo kak pripetljaj ali zamero v preteklosti. V resnici pa je morda vzrok ogibanja duhovnika vse drugo: duhovnikova navzočnost jim vznemirja vest ob lastnem zavoženem življenju.

MLADINSKI SESTANKI v Merrylandsu bodo odslej naprej vsaka dva tedna. Zanje smo določili drugo in četrto nedeljo v mesecu. Torej je prvi sestanek po tem sporedu v nedeljo, 13. avgusta. Drugi bi bil nato 27. avgusta, ker pa je za ta dan na sporedu Walkathon, bo odpadel. V septembru pa sta sestanka 10. in 24. septembra.

P. VALERIJA

LETOŠNJIH slovenskih novomašnikov je sedemnajst, šteto skupno v domovini, zamejstvu in zdomstvu. Vzrok majhnemu številu je kriva preureditev bogoslovnega študija. Dosedaj je bila praksa, da so vse bogoslovce posvečevali v duhovnike po petem letniku bogoslovnega študija. V tem primeru so ti, takojimenovani semeniški duhovniki, še eno leto po posvečenju med tednom obiskovali bogoslovje, ob nedeljah pa so bili na farah že kot kaplani, kjer so pomagali v dušnem pastirstvu. Ker se ta praksa ni obnesla — težko je biti obenem dušni pastir in dijak — so škofije odločili, da bodo bogoslovce posvečevali v duhovnike šele po končanem bogoslovnem študiju, po šestem letniku.

ZADNJA PARNA LOKOMOTIVA je prenehala v Sloveniji služiti prometu z ukinitvijo parne vleke na progi med Novim mestom in Semičem. Letos 14. maja je še poslednjikrat zapuhala iz novomeške železniške postaje proti Beli krajini, nato so jo slovesno zapeljali v zaslužni pokoj. Novo izpodriva staro, pa resnici na ljubo moramo priznati, da po služenju staro včasih komaj dosega. Morda po hitrosti, po avtomatsko boljši uslugi in podobno, domačnosti in srca pa je v novem vedno manj. Res razvoja ni mogoče ustaviti — tehnika gre svojo pot in mi z njo. Tudi na dolensko parno lokomotivo bo ostal samo še spomin, kako je pihala med grički in veselo pozdravljala s svojimi žvižgi.

VARČNI smo Slovenci, to ni nobena novost. Hranilne knjižice so se doma že kar lepo udomačile, bremo pa, da so Slovencem čeki še nekam tuji. Ljubljanska banka si zadnja leta prizadeva uvesti sistem

zasebnih tekočih računov in jih je za lansko leto načrtovala 100.000, cilj pa ni bil dosežen. V mestih je bilo še nekaj uspeha, po deželi pa ne. Vseeno Banka načrtuje dalje in pravi, naj bi bilo leta 1980 v Sloveniji pol milijona tekočih računov. Bomo videli...

DOBILI SMO nov naravni park in sicer v Mozirju. Letos so ga odprli in mu nadeli ime "Savinjski gaj". Pripravili in lepo uredili so ga v nekaj letih na nekdanjem zapuščenem delu Savinjskega nabrežja. Pravijo, da je ta park prava domača razstava cvetja v naravi.

MED NOVICAMI iz Tržaškega je tudi ta, da so neznan objestneži vlomili v cerkev v Borštu, odprli tabernakelj ter raztresli svete hostije po stopnicah pred oltarjem. Tako so se z oskrunjenjem znesli nad tem, da v cerkvi niso dobili kake posebne dragocenosti. Odnegli pa so seveda ojačevalec in dva mikrofona. — Dan za tem vlomom in oskrunjenjem cerkve je sledil tudi roparski obisk pri božjepotni cerkvi v Ricmanjih. Tržaški verniki se boje, da se bodo ta zločinska početja po cerkvah še nadaljevala.

PO NARCISAH tako znana **Golica** bo v manj kakor tridesetih letih zares samo **gola** planina, pravijo in pišejo doma naši planinci. Pa tudi drugod nad Jesenicami se narcise poslavljajo in jih je vedno manj. Vzrok? Kmetje so poprej kosili travo, ali pa so jo popasle ovce. Sedaj ostaja trava na višjih travnikih nepokošena, narcise pa se v njej duše. Vse kaže, da jih bo v treh desetletjih popolnoma zadušilo, če ne bo pravočasno zopet prišlo do redne košnje.

Nepokošena trava pa predstavlja še drugo nevarnost, zlasti Golici, pravijo naši planinski strokovnjaki. Sneg se namreč zlepi s travnimi bilkami. Vsak njegov premik v dolino potegne s seboj z bilkami vred tudi cele plasti zemlje. Kaj more končno ostati kot sama skala brez zemlje, ki pa ne bo več dopustila rasti zelenju, niti travi niti prelepim narcisam.

ČRNIH GRADENJ — kot imenujejo doma gradnje brez dovoljenja, je danes v Sloveniji nad deset tisoč in kar redno pišejo o njih. Zaradi njih so zdaj pripravili zakonski osnutek, o spremembah in dopolnitvah zakona o urbanističnem načrtovanju. Novi zakon naj bi uvedel močnejše kazni za graditelje brez dovoljenja. Zakon naj bi dal občinskim inšpektorjem pravico zahtevati rušenje take črne gradnje, ki še ni dosegla tretje stopnje — po sedanjih zakonih sme nadaljno graditev samo ustaviti. Osnutek tudi predvideva rušenje stavbe ne glede na gradbeno stopnjo, če je zrastle iz tal zavarovanega zemljišča.

Doslej nikjer nisem zasledil razlage, zakaj poskušajo ljudje zidati "na črno". Ali delajo občine gradbam težave, je morda pritisk z davkom, ki se ga graditelj boji? Odstranitev glavnega vzroka bi bila verjetno najboljša rešitev. Kot beremo, stanovanj doma še vedno primanjkuje, saj je postal baje že pregovor, da morata novoporočenca "ubiti starše enega ali drugega, če hočeta dobiti stanovanje".

Melbournskim rojakom je na uslugo

ZOBNI TEHNIK — DENTAL TECHNICIAN

LUBI PIRNAT

18 WRIDGWAY AVE., BURWOOD, Vic.

Telefon: 288 4159

Izdelava umetnega zobovja in vsa popravila.

Full denture service and repairs.

ZELENI PLAN načrtuje, da bo lansko število hektarjev slovenskih krompirišč (40,550 hektarjev z donosom 137 stotov krompirja na hektar) zmanjšal na 30,000 hektarjev, donos pa s povečanim gnojenjem dvignil na 200 stotov na hektar. Bomo videli, če bo iz računov na papirju res prišlo do povoljne uresničitve po želji načrtovalcev. Malo prevečkrat se uštejejo v svojih načrtih . . .

Hektarski donos krompirja je v Sloveniji kar velik (137 stotov na hektar) v primerjanju s številko donosa za celotno Jugoslavijo (le 88 stotov na hektar), je pa kaj nizko za evropskim. V Švici na primer pridelajo 376 stotov krompirja na hektar, v Holandiji 297, v Nemčiji 286, na Švedskem 256, v Avstriji 240, v Angliji 216. Še novo načrtovanje "zelenega plana" bo pustilo Slovenijo za temi številkami — kljub temu, da nam pravi "narod krompirja".

O ALOJZIJEVIŠČU, goriškem zavodu, smo že pisali, pa zlasti primorske rojake spomnili, naj bi se pridružili dobrotnikom in kaj prispevali zanj. Slovesno blagoslovitev novega poslopja je izvršil na soboto 3. junija nadškof Cocolin, naslednji dan pa je potekel ob obiskih dobrotnikov in prijateljev zavoda. Zopet je zmaga la dobra volja in slovenska zavest. Ustanovo od vsega početka (zavod je zaživel leta 1891) spremlja tudi drugo nasprotje: želja tistih, ki hočejo našo narodno smrt. Zavod je začela in vsa leta vodila zavedna goriška slovenska duhovščina, ki je vedela, da se bo narod kljub pritisku ohranil po dobrih voditeljih. V zavodu so v teku desetletij našli oskrbo in pomoč poleg mnogih poznejših duhovnikov tudi mnogi poznejši znani kulturni delavci: Joža Lovrenčič, Ivan Pregelj, Narte Velikonja, Alojzij Res in drugi.

Bog daj Alojzijevišču, tej naši goriški trdnjavi, še dolgo življenje in obilo uspehov!

V LJUBLJANI je bil letos na Gospodarskem razstavišču dobro uspehi tretji mednarodni sejem z naslovom "Tehnika na okolje". O njem beremo, da je veljalo največ zanimanja udeležencev sistemom za zajemanje in uporabo sončne energije ter napravam za čiščenje odpadnih voda.

LJUDSKO ZVEZDARNO bi rado postavilo na Javorniku nad Črnim vrhom Prirodoslovno društvo Slovenije, a že predračun kaže na visoko številko stroškov: 110 milijonov dinarjev. Astronomska sekcija društva prireja letos od 31. julija do 4. avgusta prav na Javorniku prvi mladinski astronomske tabor, ki bo morda zadevo kaj pospešil.

DA OBHAJAMO letos dvestoletnico prvega vzpona na Triglav, smo v MISLIH že pisali. Za letošnje poletje napovedujejo odkritje spomenika "štirim srčnim možem", ki so prvi stopili na našega gorskega očaka. Stal bo v Ribičevem lazju v Bohinju, sestavljale pa ga bodo štiri figure pogumnih prvih plezalcev. Kip je izdelal akademski slikar Stojan Batič.

TISKARNA

POLYPRINT

PTY. LTD.

1 DODS STREET, BRUNSWICK, 3056, VIC.

TEL. 387 6922

se priporoča melbournskim Slovincem in slovenskim podjetjem za razna večja ali manjša tiskarska dela

Datum odkritja spomenika nam še ni znan, ko to pišemo. Morda je že bil, ali pa bo v kratkem, mogoče prav zdaj v avgustu. Saj je bil datum prvega vzpona na Triglav 26. avgust 1778.

POSTOJNA se ne ponaša samo s svojo znamenito jamo, ampak tudi z godbo na pihala, ki obhaja že visoki jubilej — 160 letnico. Ustanovljena je bila leta 1817, dobro leto pred odkritjem notranjih delov jame. V vsej tej dolgi dobi obstoja je igrala pogosto pred vhom in celo v jami sami.

Postojnska godba šteje danes petdeset godbenikov, večini mladih ljudi, ki so se igranja naučili v glasbeni šoli.

UGANKO bi lahko imenovali objavo, ki smo jo brali v domačih listih. Šest južnoprimorskih občin bo namreč v kratkem obravnavalo poseben dokument, ki nosi tale naslov: "Dogovor o zagotovitvi pogojev in zagotavljanju sredstev za delo temeljnega sodišča v Kopru in temeljnega javnega tožilstva v Kopru." Ali razumete, kaj naslov pomeni? Prevedeno iz birokratske v razumljivo vsakdanjo slovenščino bi naslov povedal, da gre za denar, ki je potreben za zgraditev novega sodnega poslopja v Kopru.

Potrebuje TAPETNIKA?

RUDI BABICH

obnavlja in popravlja kuhinjske stole,
naslonjače in zofe ter vse ostalo,
kar morda v Vaši hiši kliče po tapetniku.

Iz starega novo po zmernih cenah!

Prepričajte se sami!

Nič Vas ne stane vprašati za ceno!

Telefon: 604 2038

217 Polding Street, Smithfield (Sydney), N.S.W.

(MORMONI)

ZAČETKI

Da je ločina mormonov nastala v Ameriki, je razvidno že zadnjič. Združene države ameriške so njena domovina, njen ustanovitelj pa JOSEPH SMITH, sin nekega farmarja v New England in brez sleherne druge izobrazbe kot le osnovne. Okolici je bil znan po lenarjenju in razuzdanosti, kot vedo povedati poročila. Prav od zgodnje mladosti je kazal nagnjenja do neurejenega življenja, do sanjarjenja in vedeževalstva. Raje se je vdajal praznovornim in okultnim dejanjem, kot pa delu na farmi. Njegova telesna šibkost, duševna boleznost in božjastnost so ta njegova nagnjenja še povečale.

Smith je bil v osemnajstem letu, ko je začel razglašati, da ima nebeške prikazni. Prva videnja naj bi imel že v letu 1800. V letu 1820, ko je živel v Palmyra, N.Y., naj bi z njim govorila nebeški Oče in Jezus, tri leta kasneje, v noči 21. septembra 1823, pa angel Moroni. Angel naj bi mu prinesel posebno božje naročilo: izbran je, da v teh "poslednjih dneh" obnovi cerkev Jezusa Kristusa". . . Obenem naj bi mu božji poslanec tudi razodel, da sta na nekem griču v državi New York zakopani dve zlati plošči. Na njih so zapisani vsi zgodovinski podatki o naselitvi Amerike in pa o prvih kristjanih, ki so tu živeli. Poleg teh zlatih plošč sta tam tudi dva dragocena kristala iz naprsnika izraelskega velikega duhovna. Le skozi ta dva kristala bo mogel Smith razbrati skrivnostni napis na ploščah. A predno se loti iskanja, najdbe in branja plošč, mora čakati še "posebnega božjega naročila". . .

Joseph Smith je začel razlagati svoje nauke in se kot drugi Mojzes pripravljati, da zbere in vodi "izvoljeno ljudstvo". Dobil je nekaj lahkovernih privrženec, s katerimi se je končno leta 1827 podal iskat zlati plošči izročila. Že omenjeni hrib, kjer naj bi bil zaklad, se imenuje Cumorah in je blizu kraja Palmyra, država New York. Zlatih plošč nihče ni videl, vendar je Smith znal premotiti svoje spremljevalce, da jih je našel. Poročilo pove, da je ločen od ostalih za zagrinjalom "bral iz zlatih plošč", dva od spremljevalcev pa sta pisala, kar jima je njegov glas iz za zastora narekoval. Njegovo takratno narekovanje in vse, kar je kasneje napisal, je zmes nauk,

"Glejte, da vas kdo ne premoti!"

(M²⁴, 4)

ki jih je slišal Smith v svoji mladosti iz zgodb svetega pisma in pa sad njegove boleznosti domišljije. Znanstvene raziskave dodajajo še svojo sodbo, da je k vsemu pomešana celo slovstvena tatvina iz romana prezbiterijanca Samuela Spauldinga.

Po tem "razodetju" naj bi prišli v Ameriko najprej Jarediti in sicer po zmedi jezikov ob babilonskem stolpu. Pregnali so jih Izraelci, ki so se preselili tja po babilonski sužnosti. Del teh Izraelcev je ostal dober, del pa hudoben. Te zadnje, hudobne, je Bog tako kaznoval, da jim je koža postala rjava (ameriški Indijanci). Po svojem vstajenju je Jezus sam prišel tja, dobrim Izraelcem oznanjal evangelij ter ustanovil svojo Cerkev. Toda brezbožni, rjavi Izraelci so pobili vse te "prve kristjane". Ušel je samo Mormon s svojim sinom Moronijem in skromno peščico vernih. Ta dva sta napisala zgodovino, katero je sedaj angel Moroni razodel Smithu. . .

ČUDNI NAUKI

Že iz tega kratkega in površnega povzetka "razodetja" se dovolj jasno vidi, kako zmedeno in brez podlage je vse skupaj. In vendar poleg svetega pisma še danes velja za člane te verske

njih po vsem tem ne moremo označiti za krščansko skupino. Njih nejasni nauki priznavajo mnoštvo božanstev in nekako vodi jih sledeča nejasna misel: Kar je človek sedaj, je bil Bog nekdaj; kar je Bog sedaj, more človek nekoč postati! . . .

RAZVOJ LOČINE

Zanimivo je, da je Joseph Smith pri vsej zmedenosti le pridobival privrženca, čim je prišel leta 1830 v javnost "prevod vsebine zlatih plošč". Za uradni datum ustanovitve ločine velja 6. april 1830 in do konca prvega leta je štela že tisoč članov. Iz takratnih poročil vemo, da je bilo med njimi kar precej razvpitih pokvarjencev. Ločina jih je pridobila verjetno z mnogoženstvom, katerega je "po božjem namigu" vpeljal za člane ločine ustanovitelj Smith, da bi s tem nekako uzakonil in pokril tudi svoja prešuštva. Prav zaradi nenravnosti so bili prvi mormoni med ameriškim ljudstvom kaj malo priljubljeni. Preganjali so jih iz kraja v kraj.

Najprej so leta 1831 mormoni poskušali ustanoviti svojo naselbino v Kirtland, Ohio, kjer so leta 1836 postavili tudi svoj prvi tempelj. Nenaklonjeni prebivalci so jih v nekaj letih pregnali. Isto se je zgodilo v Independence, Missouri. Nato so se premaknili v državo Illinois in leta 1839 ustanovili naselbino Nauvoo. Svojo novo vero so poskušali širiti celo s politiko in so Smitha oklicali kot kandidata za predsednika Združenih držav, kar je ostalo prebivalstvo še bolj razjezilo. Smith je prišel s svojim bratom v zapor in ko so mormone napadli in s silo pregnali, je množica navalila tudi na ječo: tam sta bila oba ubita 27. junija 1844.

Vodstvo ločine mormonov je po Smithu prevzel Brigham Young in člane leta 1846 odpeljal v samotno dolino Great Salt Lake, Utah. Tu so končno imeli srečo, da so se ustalili in pričeli mirno urejeno življenje. Ustanovili so svoj uradno priznani teritorij in Young je postal prvi guverner, v letu 1896 pa se je teritorij pod imenom Utah priključil zvezi Združenih ameriških držav kot njena 45. državna enota.

(Prihodnjič nadaljevanje)

ločine kot vir razodetja tudi "Book of Mormon" (kar je angel Moroni razodel Smithu), "Doctrine and Covenants" (skupek vsega, kar naj bi Bog razodel Smithu) in pa pisanje Smitha samega, ki je zbrano v knjigi "Pearl of Great Price". Te knjige niso zanje nič manjše vrednosti kot božja beseda svetega pisma, če ne celo važnejše, saj so podlaga, na kateri je nova ločina zaživela in še vedno temelji.

Za mormona Bog ni le duh, ampak ima tudi kosti in meso. Verujejo v Boga Očeta, ki je večni. Predno je bila zemlja, so bili ustvarjeni vsi ljudje kot otroci-duhovi. Med njimi je bil prvi Jezus. On je potem pod pokroviteljstvom Boga Očeta ustvaril današnji svet. Oče in Sin sta vsekakor dvoje različnih bitij. Sveti Duh pa je le duh, brez telesa iz kosti in mesa.

Mormonski nauk veruje v posmrtno življenje in fizično vstajenje telesa. Uči tudi, da nekdo lahko celo po smrti prejme luč vere, če tega v življenju ni storil. V tem smislu mormoni krščujejo celo mrivega, pri krstu pa ga zastopa seveda kot namestnik živa oseba.

Kljub temu, da imajo mormoni v uradnem naslovu ločine Jezusovo ime, kot jehovec tudi

KOT SEM pri zavijanju zadnje številke MISLI prepozno videl, je imelo kar precej izvodov zamešane strani. Tiskarna se je selila v nove prostore in naš mesečnik je bil delno tiskan na starem naslovu in delno na novem. Tako je prišlo do pomote, ki so jo sicer opazili, a ne več pravočasno, da bi nadomestili vse zamešane strani. Koliko je bilo takih izvodov, nisem mogel ugotoviti, sklepal pa bi, da jih je bilo nekaj sto. Zato bi rad prosil oprostjenja vse naročnike, ki so tak izvod v juliju prejeli. Ni bila moja krivda, tiskarni pa zaradi skrbi selitve tudi oprostimo.

Hujše bi bilo, če bi gotove strani manjkale, kar se včasih — upam, da teh primerov ni veliko — tudi zgodi. Naročnike, ki prejmejo tak okrnjen izvod MISLI, naprošam, da mi javijo in jim bom poslal rade volje nov in cel izvod iste številke. Isto velja za kakršno koli drugo okvaro, ki jo zakrivi tiskarna in jo pri zavijanju ne opazimo. Saj razumete, da zaviti malo manj kot dva tisoč izvodov ni malenkost: nemogoče je vsak izvod posebej pregledati, če je v redu.

Prosil bi tudi vse naročnike, da mi javijo, če bi kaka številka MISLI kdaj izostala. Vsi opazimo, da so pošne usluge sicer iz leta v leto dražje, a obenem vedno bolj površne in nezanesljive. Če se ovoj izvoda z imenom in naslovom slučajno odlepi, se večina poštinih delavcev verjetno ne bo potrudila ovoj znova namestiti. Tudi se vsaki mesec po nekaj izvodov vrne z označko poštarja: Odsel iz naslova. Tega naslova ni. Odklonjeno. In podobno... Včasih ljudi celo osebno poznam in vem, da so še na istem naslovu in da radi berejo MISLI — v tem primeru izvod ponovno pošljem in je vse v redu; če se zopet vrne, pa se pritožim na pošto. Včasih pa mi naročnik javi in se čudi, da MISLI ni prejel in moj gornji proces se ponovi. Hujše je, če je naročnik črnogled in zamerljiv: zjezi se na upravnika, ki "je brez vsakega vzroka nehal pošiljati MISLI". Sam se ne javi in povpraša, jaz pa do naročnikovega pisma z vprašanjem ali novim naslovom ne pošiljam več MISLI. In tako stvar

SREČKO SELIVEC:

POTA BOŽJA

"Dovolj jih poznate, da lahko ugibate", se je zasmejala sestra Ljudmila.

"Vi boste odšli — in nadomesti vas sestra Valentina?"

"Tako so odločili predstojniki. — Zakaj ste se pa tako zavzeli?"

"Saj to je sestra, ki vodi vaš pevski zbor?"

"Da, sestra Valentina".

"Prav zaradi tega sem tako presenečen..."

Janko se je ležeč na postelji zazrl v strop in se zamislil.

Je to le slušaj ali kaj? Sestra Valentina — dodeljena njegovemu oddelku... V pričakovanju je čutil v srcu srečo, obenem pa tudi nemir. Čudna nestrpnost ga je prevzela. A kljub veselemu pričakovanju se je srečanja bal.

Naslednji dan je ležal Janko oblečen na postelji in podremaval. V bolniško sobo je nenadoma stopila sestra Valentina, ki je opoldne nastopila zamenjavo. Prinesla je v sobo nekaj svežega perila, mimogrede prijazno pokimala, potem pa ga začela zlagati v omaro.

Janka je šum prebudil iz dremavice. Rdečica mu je zalila lica, ko je opazoval novo sestro.

Sestra Valentina ni vedela, da jo opazuje. Sploh ji še niso bila poznana imena bolnikov, ki jim bo odslej stregla. Ko je zložila perilo, je hotela tiho oditi. Sredi sobe je bila, ko jo je Janko mehko poklical.

"Cilka!"

Zdrznila se je in se hitro okrenila. Zazrla se je v Janka, ki je sedel na postelji.

"Me še kaj poznate?" je počasi spregovoril.

Sestra Valentina je obstala. Svoje velike lepe oči je uprla v Janka in ga spoznala. Gledala sta drug drugega, vsak s svojimi mislimi in občutki.

"Kako ste pa vi zašli sem gori k nam?" je končno spregovorila sestra.

"Ljubezen me je pripeljala tako daleč..." se je nerodno zasmel Janko.

Cilka se je zdrznila ob mislih, da jo je Ahačič iskal in našel končno kot redovno sestro na Golniku.

Janko je skoraj bral njene misli. "Ne bojte se, Cilka!" je popravljal, "Tu sva se srečala čisto slučajno".

"Ne smete mi reči Cilka", ga je popravila, "Cilke Cvelbarjeve ni več. Cilka je za ta svet umrla. V kolikor pa še živi in dela na tem svetu, živi in dela samo še kot sestra Valentina..."

"Imate prav, sestra Valentina! Cilke Cvelbarjeve ni več. Kolikor jo je še zame, je samo še v lepih sanjah in prijetnih spominih. Tu ste zame in za vse, za katere živite in delate, samo še sestra Valentina. Lepo je to. Vaše pokrivalo, vaša obleka, vaše delo... vse je tako odtegnjeno svetu. Vse je pokopalo prejšnje in ostal je samo še spomin..."

"Tako je, gospod Ahačič! Življenje gre svojo pot, ostanejo samo še spomini".

"Ko sem vas pred leti prosil, da bi prišli v Ljubljano na razgovor, ste mi pisala, da gresta najini poti vsaka v drugo smer in da se ne bova več srečala. Toda usoda je hotela drugače. Najini poti sicer ne gresta skupaj in se nikoli ne bosta združili, vendar sta se danes po čudnem naključju zopet močno približali..."

"Človek obrača, Bog pa obrne, gospod Ahačič! Njegove misli niso naše misli in Njegova pota niso naša pota..." je odgovorila Cilka s prijaznim smehljajem, ki je bil zgovoren znak, da je že popolnoma obvladala nepričakovano srečanje in se je imela dodobra v oblasti.

Odhajala je iz sobe.

Janko pa je gledal za njo, dokler ni izginila za vrati.

ZNAK BOŽJE VOLJE

SESTRO Valentino nepričakovano srečanje z Jankom Ahačičem ni spravilo iz ravnotežja, vendar so se njene misli često mudile pri njem. Čim bolj je razmišljala o tem dogodku, tem bolj se ji je utrjevala misel: božja volja je, da sta se v življenju zopet srečala.

Saj tudi ne bi moglo biti drugače.

Janko vendar ni prišel na Golnik zato, da bi se srečal s Cilko — zdaj bolniško sestro Valentino. Prišel je po sili, da si zopet utrdi zdravje.

In ona? Niti v sanjah ji ni prišlo na misel, da bo še kdaj kje srečala Janka Ahačiča, najmanj pa med bolniki na Golniku. Bila je trdno prepričana, da sta šli njegova in njena pot za vselej ena od druge.

In še eno ji je prišlo na misel. Ko je stopila v kongregacijo bistrških šolskih sester, je mislila, da bo v kakem redovnem zavodu nastavljena za učiteljico petja. Toda ko so odbirali sestre za Golnik,

zaspi: MISLI izgube enega naročnika, naročnik pa je prenehal brati, morda celo z grenko mislijo, da je urednik oz. upravnik neupravičeno pretrgal razmerje.

Zato je kar prav, da od časa do časa pišem tudi o tem ter naročnike spomnim: Javite, če dobite nepopolni izvod, prav gotovo pa, če MISLI sploh ne dobite! Prav tako in čim prej, ko spremenite svoj naslov!

Večkrat pride na MISLI pismo z denarjem, pa brez imena in naslova pošiljatelja. Komu naj zapišem naročnino? Zadnje takih pisem je bilo oddano v Fremantle, W.A. (Priloženi Money Order za štiri dolarje je bil izdan 10. 7. letos na poštnem uradu Hilton, W.A.) in imelo je celo listič s pripisom: "Prosim, pošljite mi potrdilo!" Seveda brez podpisa

Novo mesto s svojim slikovitim Bregom nad Krko

in brez naslova. Kam naj pošljem potrdilo, ko niti naročnine ne vem komu zapisati? Takih in podobnih pisem neznanec se je v teku let mojega uredništva oz. upravištva nabralo že kar precej. Celotno objavo v MISLIH doslej niso prinesle zaželenega uspeha (morda ga bo tale vsaj za zgoraj omenjeno pismo?).

Včasih dobim pismo z naročnino, podpisan je pa samo "stari znanec" ali "dolgoletni naročnik" Jože, Janez, Franc, ali Tone. Če je priložen vsaj naslov, ali je poštni pečat dovolj jasan, se mi po dolgem manevriranju (saj je naš naslovnik abecedni seznam po priimkih!) včasih le posreči najti pošiljatelja. Preveč Jožetov, Janezov, Francev ali Tonetov poznam, zlasti po velikih naselbinah — kot so Sydney, Melbourne, Adelaide, Brisbane ... — naročnikov s temi imeni kar mrgoli.

Saj mi ne zamerite teh nekaj opomb, kajne? Spomnite se nanje, ko boste pošiljali naročnino — hvaležen Vam bom!

Naj se za konec iz srca zahvalim vsem bralcem, ki naročnini tako darežljivo priložijo tudi dar za naš Tiskovni sklad. Naročnina sama že zdavnaj ne zadošča za kritje vseh stroškov izdajanja MISLI, saj samo pošta od štirih dolarjev letne naročnine vzame skoraj dolar, od naročnine šestih dolarjev za izvenavstralske dežele pa več kot polovico. Nerač bi dvignil naročnino, razem če bo nujno potrebno, hvaležen pa sem vsem za darežljivost, ki vzdržuje naš mesečnik ter ga ohranja pri življenju. Bog Vam vsem stotero povrni!

— Urednik in upravnik

NAŠE NABIRKE

BERNARDOVEMU TISKOVNEMU SKLADU: \$12.— Slavica Brumec; \$8.— Frank Hvala; \$6.— Slavko Jernejčič, Janez Kucler, Berta Žele, Vlado Kutin, Jože Kosi, Željko Rob, Marija Mezgec; \$3.— Lubi Pirnat; \$2.— Edvard Žvab, Leopold Urbančič, Ljudevit Rob, Angela Lečnik, Martin Baligač, Jože Košarok, Elizabeth Car, Ivan Barich, Pavel Sedmak, Toni Tukšar, Ivanka Žabkar, M. Gorjan; \$1.— Adrijana Stepan-

je bila tudi ona med določenimi za to zdravilišče tuberkuloznih. Bila je preponižna in prepokorna — še v mislih se ni uprla odločbi predstojnikov, kaj šele, da bi zaprosila za spremembo in mesto učiteljice. Z drugimi sestrami je odšla na Golnik, končala medicinski tečaj in se posvetila strežbi bolnikov, poleg ostalih dolžnosti pa so ji zaupali tudi vodstvo sestrskega pevskega zbora.

"Zgodi se Tvoja volja!" je bilo Cilkinno geslo od tistega dne, ko so ji v samostanu ostrigli dolge temne lase, ko je odložila svojo modno obleko in si nadela spokorni redovni habit s pajčolanom, ko je iz Cvelbarjeve Cilke postala sestra Valentina. Takrat je prostovoljno zatajila samo sebe, se namenila vršiti voljo božjo, ki jo je spoznavala v volji svojih nadrejenih.

Po vsem tem je čisto naravno prišlo tudi zdaj do sklepa, da je bil znak božje volje se zopet srečati z Jankom Ahačičem.

Toda s to ugotovitvijo sestra Valentina še ni bila popolnoma zadovoljna. Premišljala je dalje. Če je Bog želel, da sta se v življenju zopet srečala, tega vendar ni storil brez posebnega namena. In kaj naj bi želel Bog od nje? Na to vprašanje si še ni mogla odgovoriti. Zato je razmišljanju dodala molitev. Ponudila se je Bogu, da rada stori vse, kar bo zahteval od nje — le pot naj ji pokaže, ki vodi do božjih ciljev.

In Janko? Tudi on ni mogel kar tako mimo tega dogodka.

Tisti dan, ko je prvič slišal v kapeli peti sestro Valentino in ko je spoznal, da je to Cilkin glas, se je prestrašil samega sebe. Zbal se je, da bo njegovo srce ob misli in pogledih nanjo zopet zatrepetalo. Plašila ga je misel, da bi se mu zopet zahotelo njene ljubezni, ki bi ga surovo pahnila v nov obup in v novo hrepenenje, katerega pa nikoli utešiti ne bo mogel.

Kakor se je po eni strani bal trenutka, ko jo bo videl in se prepričal, je obenem vedel, da se ne bo umiril preje, dokler ne pride vprašanju do dna. In ko jo je prvič zagledal, se ga je polastila neka notranja zadovoljnost in veselje. Začutil je srečo, ki pa je bila slična sreči otroka, ko po dolgem času zagleda svojo mamico. Nič tistega, čedar se je bal, ni bilo v njegovem veselju.

Čas zaceli vse rane. Dolga tri leta je minilo od takrat, ko ga je usoda — takrat jo je imel za zelo kruto — tako neusmiljeno odtrgala od nje. Potem je prišla še bolezen, pomanjkanje in trpljenje — ni dosti manjkalo, pa bi danes ne bil več med živimi. Med vsem tem je Cilkina podoba v njem polagoma obledela. Res mu je še večkrat prišla na misel, toda vsako tako srečanje ni bilo več boleče. Kot čaša močnega vina, v katerem se skromna primes pelina komaj začuti ...

Pa še nekaj je bilo, kar je zdaj ob resničnem srečanju dobro vplivalo na njegovo razpoloženje. Bil je namreč postavljen pred nepremagljivo dejstvo, da je med njo in njim prepad, ki ga nikoli ne bo mogoče premostiti. Vsakdo od njiju je na svojem bregu. Prav ta resnica, ki jo je sprejel, bi mu vsak up, vsako željo že v kali zatrla.

Ko je Janko razmišljal o vsem tem in prišel do kraja, je bil vesel in zadovoljen sam s seboj. Vse to občutje je provečalo tudi dejstvo, da se mu je zdravje že močno izboljšalo.

PETO POGLAVJE

SAMO EDEN JE, KI OZDRAVLJA

PRIBLIŽALA se je jesen.

Bukov gozd nad zdraviliščem je zažarel v čudovitih barvah, ki so se prelivale ena v drugo: zelena se je umikala rumeni in ta je v številnih niansah dajala mesto rjavi. Kadar pa je ob jasnih dnevih te barvne harmonije objelo sonce, je ves gozd naravnost pozlatel.

Ob lepih popoldnevih sta Janko in Harambegović, vračajoča se s sprehoda, obstala na glavni cesti pod Golnikom. Zrla sta proti zdravilišču in občudovala to krasoto, ki jo je božji Slikar tako bogato razlil na svoje stvarstvo.

"Čudovito, čudovito," je vzklikal Janko. "Škoda, da nisem slikar, pa bi ujel to pestrost narave na platno..."

"Da, zares čudovito! Toda kako kmalu bo ta lepota minila. V nekaj dneh bo padla slana in vse listje bo eno za drugim popadalo na tla. Kmalu bodo samo še veje štrlele v jesenski zrak..."

(Dalje prihodnjič)

čič, Albert Logar, Tilka Bajzelj, Stanislav Cigan, Marija Oginski, Stanka Fatur, Marija Hribar, Stanko Kolar, Karla Twrdy; \$0.25.— Ivanka Kropich, Alojzija Ferbežar.

Za BARAGOV PROCES: \$10.— Marija Mezgec.

NASIM MISIJONARJEM,

TOGO, AFRIKA:

\$60.— N.N.; \$50.— J. Š. (za lačne); \$25.— Anton Šajn (NSW); \$20.— Družina Alojz Golja, N.N., Ana Kustec, A. K.; \$10.— M. J., Družina Rudi Mežnar (za lačne), Francka Butinar, Marija H., Andrew Zaccutti; \$5.— Marija Oginski; \$3.— Stanko Fatur, Pavla Čuk (za lačne).

Dobrotnikom Bog povrni!

DVOJEZIČNOST — KORISTNA

KOROŠKI "Naš tednik" je nedavno objavil članek z naslovom: **Dvojezičnost — koristna za duhovni razvoj otroka**. Vsebina je zanimiva tudi za nas, ne le za koroški manjšinski problem. Saj tudi v zdomstvu glede dvojezičnosti slišimo razne ugovore: včasih od učiteljev, ki poudarjajo le znanje angleščine (tega je vedno manj); včasih s strani staršev, ki se boje, da bo otrok zaradi znanja materinskega jezika v šoli nazadoval, ali pa vsaj ne tako dobro in hitro napredoval, kot bi lahko. Članek dokazuje, da je skrb neumestna.

Kaj se res zahteva od otroka v predšolski ali šolski dobi preveč, če se uči še drugega jezika? Kako to vpliva na njegov materin jezik? Ali se potem res ne zna izraziti v nobenem jeziku? Pride morda zaradi tega v razdvojenost, ki je njegovemu zdravemu duhovnemu razvoju škodljiva?

Vsa ta vprašanja in skrbeče slutnje so temeljito raziskali in razčistili na inštitutu za psihologijo univerze v Münchnu.

V široko zasnovanem poskusu so se poslužili skupine dvesto fantičev in deklic dvanajstih otroških vrtcev. Začeli so s poučevanjem najosnovnejšega znanja francosčine. S pripovedkami in slikanicami so mogli v najkrajšem času pridobiti otroke za polurno vajo dnevno. In uspeh? Po osmih mesecih so znali malčki že uporabljati v enostavnem besednem sestavu nad petdeset francoskih besed. Pouk se je nadaljeval po isti meto-

di: v enem letu so se otroci postavili že s kratkimi verzmi in pesmicami v skorajda čisti francoščini. Vzelo je še eno leto, pa so se že kar dobro pogovarjali v francoskem jeziku.

Poskus je razodel, da znanje materinega nemškega jezika zaradi učenja francoščine ni popolnoma nič nazadovalo. Ravno nasprotno: V primerjavi z istim številom otrok, ki se francoščine niso učili, se je izkazalo, da so dvojezični malčki znali obnoviti razne pripovedke v svoji materinščini znatno spretnjeje in točnejše kot pa enojezično vzgojeni.

Ta znanstveno psihološki poskus potrjuje dejstvo, ki ga je zlahka opaziti pri naših slovenskih šolah po zdomstvu in so ga naše MISLI zabeležile že pred leti: Povečini so gojenci naših slovenskih šol tudi v redni šoli odlični učenci. Zato je popolnoma neutemeljen strah nekaterih staršev, ki ob skrbi za šolske uspehe in boljše znanje angleščine — kakor pravijo — otroka ne pripuste k slovenskemu pouku in celo doma skušajo z njim govoriti samo v angleščini. Menim, da dosežejo ravno nasprotno od zaželenega: z lastno nepravilno angleščino napravijo otroku več škode kot pa koristi, obenem pa ga oropajo slovenske otroške družbe in sami naravnost porivajo v to, da materinega jezika ne bo nikoli znal. Če ga bo kasneje morda celo zamrzil in z njim vse slovensko, bo samo še korak do tega, da se bo sramoval tudi svojih neavstralskih staršev...

26. julija 1978

Fr. Basil Valentin O.F.M. in Fr. Stan Zemljak O.F.M.
Baraga House — 19 A'Beckett St., Kew, Vic., 3101
Tel.: 861-8118 in 861-7787

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
Slomšek House — 4 Cameron Court, Kew, Vic., 3101
Tel.: 861-9874

● Dan prošenja je bil moker, vendar je bogoslužje privabilo kar precej vernikov, da smo skupaj praznovali zavetnika cerkve. Zato je bilo tudi po maši v dvorani kaj živahno. Zahvala članicam Društva sv. Eme za odlično postrežbo, vsem gospodinjam za pomoč pri pripravah, ansamblu "Bled" za domače melodije in vsem ostalim, ki ste kakor koli pripomogli k slavlju. Družba lepega daru ge. M. Grl in Z. Kirn — garniture posodja v vrednosti nad devetdeset dolarjev — je prinesla fondu Doma počitka 126 dolarjev, srečolov krasne punčke v narodni noši (delo in poklon ge. F. Klun) za nekaj manjšimi dobitki pa v isti namen 152.11 dolarjev.

● Pismo ob priliki letošnjega prošenja je seznanilo rojake v glavnem o nakupu zemljišča ob cerkvi, naših obveznostih in naših namenih glede bodočega Doma počitka. Dodana mu je bila kot običajno kuvertica za dar in pa pola z vprašanji — nekaj pismeni intervju, s katerim so nam darovalci lahko povedali svoje mnenje o zadevi. Vem, da Slovenci za nekaj takega na splošno niso navdušeni, nekaj odgovorov pa smo le prejeli. Še darilne kuvertice se, kakor običajno, bolj počasi vračajo. Do danes smo jih prejeli šele 202, z njih vsebino pa so bili tokrat naši verniki kaj darežljivi: lepa vsota \$5.959.— fondu bodočega Doma počitka od komaj 200 družin zasluži iskreno zahvalo. Upam, da bodo kuvertice še prihajale in bo sleherni družina, ki ji je mar versko središče in njegov razvoj v skrbi za ostarele, doprinesla svoje. Vem, da eni zmorejajo več in drugi manj (navadno je tako, da so tisti, ki manj zmorejajo, mnogo darežljivejši od tistih, ki bi res zmogli, pa ob vseh nabirkih sebično stoje ob strani) — iz evangelija vemo, kako je Gospod pohvalil skromni dar uboge vdove. Pri slehernem daru je bistveno važen dober namen, ki mu da večno vrednost.

● Ker je na sejmu in ob raznih podobnih prilikah povpraševanje po domačem pecivu veliko, so članice Društva sv. Eme sklenile, da bi povpraševalcem ugodile

z rednim prodajanjem. Svojo stojnico domačega peciva bodo odprle v dvorani vsako prvo nedeljo v mesecu po deseti maši. Po zmerni ceni boste mogli za svojo družino kupiti domače dobrote. Za marsikoga je to lažje kot peči doma, obenem pa nakup spremlja občutek, da gre za pomoč delu Društva sv. Eme.

● Poroke ne morem ta mesec zabeležiti nobene, saj jih je v zimskih mesecih redno manj. Krsti pa seveda niso izostali.

Najprej bi rad objavil krst v Geelongu, ki ga v zadnji številki MISLI še nisem omenil: na nedeljo 11. junija je bil v cerkvi sv. Družine, Bell Park, krščen Peter Edvard, novi član družine Edvarda Persiča in Stanislave r. Lozar. — V slovenski cerkvi v Kew pa smo krščevali 25. junija: Adrian Anthony je ime prvo-rojencu Ludvika Prosenja in Glorie Ann r. Leslie, Footscray. — 15. julija je krstna voda oblila Denisa, ki ga je iz Bundoore prinesla družina Ludvika Roba in Marije r. Oletič. — Za Tanjo Eriko pa bodo klical hčerko, ki je razveselila družino Maršič. Mario in Kristina r. Čobanov sta jo prinesla 22. julija iz Prestona k našemu krstnemu kamnu.

Vsem družinam iskrene čestitke!

● Večerno mašo bomo imeli na VELIKI ŠMAREN (15. avgusta), zapovedan praznik Marijinega vnebo-vzeta; dalje na torek 22. avgusta, praznik Marije Kraljice; na prvi petek (1. septembra) s pobožnostjo v čast Srcu Jezusovemu. Večerna maša bo tudi na mali šmaren, praznik Marijinega rojstva (petek 8. septembra) in pa na petek 15. septembra, praznik Žalostne Matere božje. — Vedno ob pol osmih zvečer.

Morwell ima redno slovensko mašo na četrto avgustovo nedeljo, 27. avgusta, ob sedmih zvečer.

● Kar v lepi skupini smo se udeležili na nedeljo 23. julija ekumenskega bogoslužja v stolnici. Z drugimi narodnostmi smo molili za vse narode, ki so oropani resnične svobode, zlasti za vse brate in sestre po svetu, ki zaradi svojega verskega prepričanja trpe preganjanje. Skupna javna molitev je najlepši protest zoper maličenje človeških pravic in takale verska manifestacija najboljše demonstracija zoper krivice, nasilja in rušenje resničnega miru.

Slovensko skupino je predstavljala narodna zastava s cerkvenimi banderi ter lepo število mladincev v narodnih nošah. Med štirinajstimi jeziki je našo prošnjo pri molitvi ljudstva izrekla v brezhibni slovenščini mlada Marija Lah.

Vsem iskrena zahvala za udeležbo.

Nič še nisem omenil, da so naši mladinci nastopili 28. maja s folklornim plesom in petjem pri koncertu, ki so ga priredili litvanski katoličani ob spominu na preganjanje Cerkev v njih zasluženi domovini. Lepo uspel koncert je bil v litvanski dvorani v North Melbourne. Tudi naša skupina je žela priznanje udeležencev.

● V ponedeljek 26. junija je v bolnišnici melbournskega okraja Box Hill zaključil — previden s svetimi zakramenti — svoje zemsko potovanje VIKTOR NANUT. Imel je komaj 45 let, saj je bil rojen 2. oktobra 1932 v Podcerkvi, župnija Stari trg pri Ložu na Notranjskem. Pred dvema letoma je bil na operaciji želodca, ki pa ni uspela po želji. Zadnji čas je šla bolezen svojo pot in moral se je pred dobrim tednom zopet zateči v bolnišnico, kjer pa mu zdravniki niso mogli več pomagati.

Pokojni Viktor je bil po poklicu mizar. S svojo družino — ženo Ivanka r. Sterle, sinom Viktorjem in hčerko Heleno — je pred štirinajstimi leti emigriral v Avstralijo, kamor jih je pripeljala ladja "Marconi" na dan 14. septembra 1964. Dom so si Nanutovi postavili v Forest Hillu.

Ob krsti smo se zbrali v slovenski cerkvi na sredo zvečer k rožnemu vencu, na četrtek 29. junija pa je maši zadušnici sledil pogreb na keilorsko pokopališče. Iskreno sožalje težko preizkušani družini! Enako ostalim sorodnikom, tukaj in v domovini.

Dva naša rojaka sta preminula na soboto 8. julija:

V St. Albansu je okrog poldne nenadoma umrla gospa CARLOTTA KAUČIČ, ki smo jo redno srečavali pri mesečni slovenski maši. Rada je darovala v dobre namene ali za maše. Ravno pretekli mesec smo imeli v St. Albansu mašo za njenega pokojnega moža, zdaj pa nepričakovano — zanjo. Eno smo gotovi: bila je lepo pripravljena, saj je redno hodila tudi k obhajilu.

Pokojnica je bila rojena decembra 1900 v Dornberku. Po poroki je odšla v Egipt, kjer si je Kaučičeva družina hotela ustvariti lepšo bodočnost kot pa v fašistični Italiji. Po zadnji vojni so se razmere obrnile, zato je odšel v Avstralijo najprej sin Julijan, za njim pa še starša in sin Alojz. Mama je bila najprej v Adelaidi, a kmalu so si v St. Albansu postavili svoj dom.

Pogrebna maša je bila na torek 11. julija v cerkvi Srca Jezusovega v St. Albansu, zadnje počivališče pa

je našla blaga pokojnica ob svojem možu na keilorskem pokopališču, kjer naj mirno čaka vstajenja.

V Queen Victoria bolnišnici v mestu pa je isto soboto dopoldne preminul JOŽE GLUŠIČ, ki se je zdravil za obolenjem jeter. Pokojni Jože je bil rojen 28. avgusta 1943, Varpolje (Mozirje) na Štajerskem. V Avstralijo je prišel preko Avstrije v aprilu 1971 in živel nekaj časa v Baragovem domu. Kmalu je za njim v Avstralijo dospela tudi žena Antonija r. Lesjak. Živela sta v Kensingtonu.

Ob krsti smo v torek zvečer zmolili rožni venec, naslednji dan (sreda 12. julija) po maši zadušnici pa je bil pogreb v Fawkner. Truplo je bilo upepeljeno, da bo pokopano doma, kamor se misli vrniti pokojnikova vdova. Njej in vsem sorodnikom v domovini izrekamo sožalje, pokojnega Jožeta pa priporočamo v spomin pred Gospodom.

● Zadnja viktorijska žrtev otroške paralize (polio) — enajstmesečni fantek priseljencev iz Jugoslavije — je iz okraja melbournskih občin Footscray, Altona in Williamstown. Zato so te tri občine pripravile svojim prebivalcem brezplačno cepljenje proti tej bolezni. (Ne gre za injekcijo, ampak ustno zaužitje doze!) Od srede junija, ko so bolnika odkrili, se je že preko 30.000 občanov odzvalo, pa seveda še daleč ne vsi. V bojazni pred nalezljivostjo nevarne bolezni občinski uradi znova pozivajo vse, ki še niso imunizirani, da s sprejemom doze postanejo nedovzetni za otroško paralizo. Tudi v njih lastnem interesu je, ne le v interesu skupnosti.

Ker živi v vseh treh občinah precej Slovencev, so krajevne oblasti za objavo naprosile tudi MISLI. Vsakdo ima priliko za imunizacijo izrabiti sledeče datume:

Altona — 19. avgusta od 9 zjutraj do opoldne na občini.

Williamstown — 23. avgusta od 6 do 9 zvečer na občini.

Footscray — 6. septembra od 8:30 zjutraj pa do 7 zvečer na občini.

VABLJENI STE

na

MLADINSKI KONCERT

SOBOTA, 26. AVGUSTA, ob pol osmih zvečer

v BARAGOVIM DVORANAM našega središča v Kew.

Pestri glasbeni in pevski nastopi slovenske mladine bodo letos brez tekmovanja.

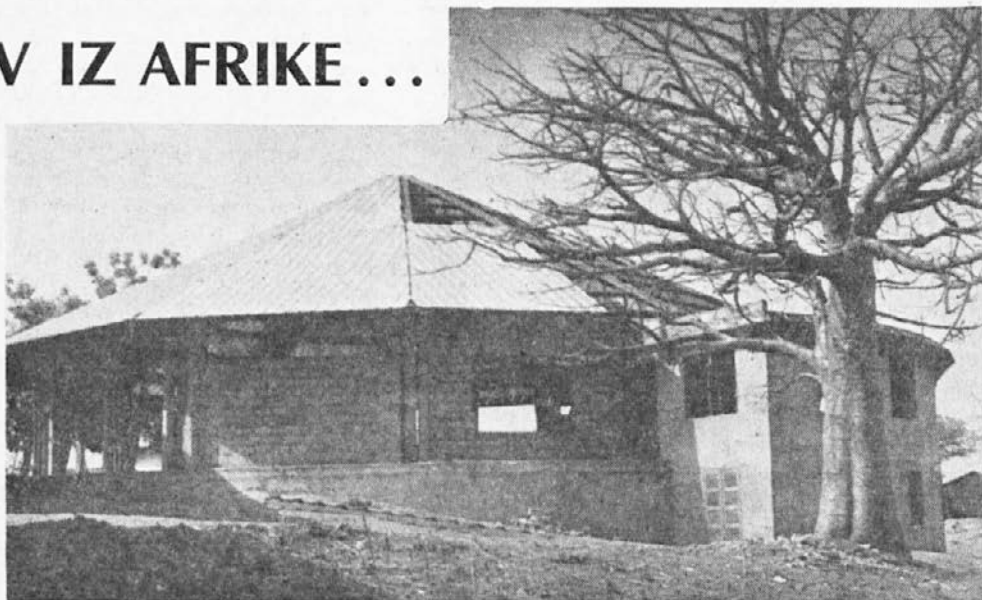
VSTOPNINA: Odrasli \$3.—, mladinci \$2.—, otroci prosto.

Dobiček predstave je namenjen Fondu za DOM POČITKA.

ODMEV IZ AFRIKE...

V maju je nova cerkev v Kanté, Togo, takole izgledala.

PO DOLGEM ČASU se je v imenu obeh naših afriških posinovljencev oglasil p. Evgen. Pisal je v Sydney p. Valerijanu: "Le sporoči svojim ovčicam, da se je njihov izgubljeni sin končno le spet oglasil in obljubil je biti v bodoče bolj zvest in priden..." To želimo vsi, razumemo pa tudi, da mu časa za pisanje ravno ne preostaja. Prav tako ne p. Hugonu, ki je ves zatopljen v delo, zlasti gradnjo nove cerkve. P. Evgen nam je poslal tudi njeno sliko s pripombo: "...Delo je že precej naprej. Cerkev je do kraja pokrita, zakristija in kapela bosta ta teden končani. Preko tedna bomo maševali v kapeli, ob nedeljah pa je maša že v nedograjeni cerkvi. Ta teden bomo do kraja podrli staro cerkev, kjer bom imel seveda svoj delež s kompresorjem..."

"P. Hugo je bil v Loméju in se je vrnil z lepimi barvnimi okni za novo cerkev. Zelo spominjajo na Kregarjevo umetnost. Prvo okno na levi prikazuje, kako božje roke delijo zemljanom dobrine; okno na desni pa prikazuje simbolično Svetega Duha, ki napolnjuje zemljo. Zelo lepa so... Hugo je pripeljal iz mesta tudi nekaj novih koles za katehiste, da bodo lažje in hitreje obiskovali naselja. Tudi marsikateri fantič, kot na primer naš mali Atorka, bi hotel imeti kolo. Želje mu seveda ne moremo uresničiti, ker za naše razmere kolo le niso mačje solze..."

"...Končno je prispel v Kanté zaboj, ki sem ga odposlal, ko sem bil doma. V njem so prispeli tudi trije 'zvončki', ki so jih darovali razni misijonski prijatelji. Ko jih je videl naš kuhar Kuku, je rekel, da so taki lonci za njegovo kuhinjo kljub vsemu pretežki. Mali Atorka pa je moral napeti vse sile, da je nesel jarem. Verjetno

vam bom mogel kmalu poslati sliko zvonov, ko bodo enkrat na svojem mestu. Eden je namenjen za Atalote, drugi za Sonté, tretji pa je bil namenjen za Pesaide. Ker so se ljudje iz Pesaide morali preseliti ter prepustiti svoje domove in polja živalim, bo ta zvon delal družino kantéjskemu zvonu pri novi cerkvi.

Tudi ostala vsebina zaboja je kaj dobrodošla. Obleko homo počasi razdelili potrebnim. Bilo jo je res veliko. Sveče bodo dolgo časa gorele pri najsvetejši daritvi. Celo med, ki sem ga dal v zaboj, je varno dospel. Kakor čebele smo planili po njem. Kaj hočete, smo pač sladkosnedni..."

"V začetku marca nas je obiskal škof: želel je videti kraje, ki so jih morali lani zapustiti ljudje zaradi razširitve narodnega parka. Med potjo smo naleteli na množico ob vodnjaku, ki sem ga lani skopal. Čeprav da vodnjak veliko vode, ne more ustreči vsem potrebam, saj ljudje zajemajo noč in dan. Srečevali smo žene, ki so sredi dneva odhajale s polnimi lonci vode, v roki pa so držale petrolejko — znamenje, da so prišle k studentu že ponoči. Škof mi je pri tem dejal: 'Sedaj sem spoznal, da imaš prav. Treba bo skopati še več vodnjakov.' Tako smo ta teden spet začeli na dveh krajih, kjer naj bi vodnjaka ljudem olajšala življenje. Trenutno kopljemo na dvanajstih mestih, a potrebno bi bilo še trideset vodnjakov, kakor je ugotovil tudi škof z nekaterimi izvedenci. Delamo na ta način, da pritegnemo k delu vaščane. Oskrbimo jim kramp, lopato, škripec, vrv in vedro. Naredimo betonsko krono in jim seveda pomagamo tudi s stroji, kar jih imamo na razpolago. Bog nam daj zdravja in dobre volje! Moje delo je predvsem v tem, da organiziram ljudi in pri-

pravljam stroje. Zdravje in moči mi kar ne dopuščajo več tiste aktivnosti pri kopanju vodnjakov kot prva leta v misijonih."

"Tri dni sem se mudil s katehizi v Dapangu na duhovni prenovi. Bilo je zelo živahno. Pridobili so si novega navdušenja in novih idej, saj so si s katehizi iz različnih držav izmenjali svoje izkušnje. Doma pa se posebej posvečam novokrščencem. Znova in znova odkrivam, da jih moram bolj poslušati kakor pa sam govoriti. Odkrivati in spoznavati moram še temeljiteje njihovo nebogljnost. Priznati pa moram, da je to posebej lepo delo. Novi kristjani in seveda tudi 'stari' se morajo navaditi živeti kot skupnost verujočih. Le tako bodo močni in njihov ogenj bo razsvetljeval tudi druge.

Letošnjih novokrščencev je deset. Trenutno so zelo goreči in imajo veliko dobre volje. Poznamo pa Jezusove besede: 'Duh je sicer voljan, a meso je slabo.' Velike težave imamo, kadar prosi za krst odraslo dekle. Pri plemenih je namreč še vedno običaj, da oče svojo hčer bodočemu možu proda. V čem pa je prodaja? Fant, ki hoče dobiti dekle, hodi leta in leta delat k očetu bodoče žene. Vsako leto prinese del svojih pridelkov, nekaj kur, kozo ali ovco, včasih pripelje celo vola ali kravo. Ko vse to doseže predpisano ceno, mu oče izroči hčer — torej je prodana. Za njeno privoljenje nihče ne vpraša. Če se pa hčerka le kako

izmakne, bo fant ugrabil njeno sestro ali celo mater. Vse to je kruto, država tega ne odobrava in se proti temu bori. Vendar starih plemenskih običajev ne morejo kar čez noč odpraviti. Redko se bo dekle zateklo k uradnemu sodišču, ker se boji posledic. Vendar to ni glavni problem. Če je fant dober in plemenit, se da vse lepo urediti. Težak problem je tedaj, kadar je dekle prodana kot druga žena. Če hoče postati kristjana, ima naravno velike težave. Če je izobražena, je nekoliko lažje. A mi bi morali delati tako kot je delal sv. Miklavž, ki je ponoči prinesel doto: tistemu, kateremu je bila prodana, bi morali poravnati vse, kar je zanjo plačal..."

"Polagoma se nam obeta deževna doba. Od začetka bo deževalo le včasih, največ dežja pa pade navadno septembra. Prav v teh dnevih prirejajo plemena ples za dež. Naši kristjani pa so uvedli lepo navado, da ob veliki noči ne prinesejo k žegnju jedil, ampak semena, ki jih bodo vsejali po prvih plohab. Bog naj jim da vsakdanjega kruha!..."

Tako smo iz vrstic p. Evgena zopet dobili nekaj vpogleda, kako napreduje delo naših dveh posinovljencev in kam gredo darovi, ki jih zbiramo zanju. Morda nam bo misel na Afriko celo pomagala, da bomo tudi sami v vsem, kar nam nudi življenje, bolj zadovoljni in Bogu hvaležni za vse številne dobrate. Če jih začnemo odkritosrčno šteti — ne bo jih ravno malo...

ZA CELOTNO SLOVENSKO OMIKO

Iz netrohljivega debela slovenskega drevesa, ki so ga pred nekaj leti vsadile v avstralska tla marljive slovenske roke, se je prikazal nov žlahtni poganjek: gre za ohranitev in krepitev slovenskega življa, za rast in obrambo celotne slovenske omike in dediščine.

Številčno in tvarno Slovenci ne zmoremo bogve kaj, a to nikakor ne velja za izgovor ali celo počutje sramu spriču prazne bahavosti velikih narodov. Po kakovosti pa so nam imenitni predniki zapustili toliko plemenite lepote v besedni, likovni in glasbeni umetnosti ter znanju, da smo res lahko ponosni.

Iz tega izvirata naša pravica in hkrati sveta obveza, da tudi tu v Avstraliji z vsemi močmi ohranjamo, pospešujemo in predajamo slovensko besedo in slovenskega duha. To je na tujih tleh, kjer pogubne sile še bolj naglo razkrajajo slovenske duhovne in duševne zaklade, toliko večje važnosti.

Slovensko šolstvo se po melbournskem lepem zgledu krepko razvija tudi pri nas v Sydneyu. To je bilo prepotrebno za našo mladino.

Zdaj pa se je strnila peščica mož, ki so za to državo

ustanovili "Središče za slovenski jezik in preučitve v NSW" (Slovene Studies and Research Centre, NSW). Vodil ga bo poseben upravni odbor (A. Breznik, L. Klakočar, D. Lajovic, p. V. Jenko in p. L. Anžel).

Glavni namen tega središča bo, da pospešuje in podpira vsakršno kulturno dejavnost v zvezi s slovensko omiko, jezikom in zgodovino. Gojil bo tudi zveze s podobnimi ustanovami in posamezniki tu in po svetu.

Pri gradnji nove dvorane merrylandskega cerkvenega središča so tudi odmerjeni prostori za obširnejšo slovensko knjižnico, čitalnico in predavalnico ter prostor za fotokopiranje in fonetične naprave.

Odbor se bo trudil, da bo izdajal, zamenjaval ter zbiral slovenska leposlovna in znanstvena dela, ki jih tiskajo kjerkoli po svetu in se nanašajo na slovensko kulturo. Etnična državna oblast z zanimanjem spremlja naš načrt ter nam je že obljubila denarno pomoč za omejen nakup knjig, revij itd.

Vse Slovence v Avstraliji bo odbor posebej obveščal o naših potrebah in napredku.

LUDVIK KLAKOČAR

Z VSEM VETROV

ODGOVOR MISLI na "No Slovenia" ste brali v zadnji številki. Odgovor predstavnikov slovenskih društev v Viktoriji je objavil zadnji "Vestnik", v "Ethnic Newsweek" pa je o tem pisal Vladimir Menart. Menart citira Ustavo S.F.R. Jugoslavije, ki poleg "samoodločbe" slehernega jugoslovanskega naroda takoj v začetku poudari tudi njegovo "pravico do odcepitve". Ob tem Menart izvaja: "... One would assume that where the constitution guarantees a right, people would be allowed to propagate such right ..." Da je v Jugoslaviji v resnici drugače, pove v naslednjem odstavku, kjer se spomni lanskega primera sodnika Miklavčiča, ki je bil obsojen že zgolj zaradi omembe slovenske samostojnosti v svojem dnevniku. Dalje omenja Menart dejstvo, da se je pri zadnjem jugoslovanskem ljudskem štetju le en odstotek državljanov izjavil za "jugoslovansko narodnost" — dočim Avstralija tako pogosto meče vse štiri narodnosti države Jugoslavije še vedno v en lonec. "... It is a pity that in Australian schools Geography is an optional subject. Mr. Peacock evidently opted out. But all is not lost. He could still ask the Yugoslav ambassador for a copy of the constitution and the report on the last census ..."

O SMRTI slovenskega pesnika Marjana Jakopiča, ki je 20. aprila umrl v Clevelandu, ZDA, ste brali v prejšnji številki MISLI. Ni bil le nadarjen pesnik, ampak tudi velik dobrotnik koroških dijakov, ki študirajo v domovih celovške Mohorjeve družbe, kot nam je zdaj razodel ravnatelj dr. J. Hornböck. Mnogi revni dijaki ne zmorejo celotne mesečnine, pokojni pesnik pa je po Ameriki zbiral denar za to kritje. V ta namen je za lansko šolsko leto nabral 5.044, za letošnje pa 5.802 ameriških dolarjev. Ravnatelj je ob tem zapisal:

Potujete v Rim? — Dobrodošli!

HOTEL BLED

Via S. Croce in Gerusalemme, 40

00185 ROMA (ITALY) Tel. (06)777102

II. Kat. — Sobe s kopalnico, radioaparatom, klimatsko kontrolo. Centralna lega. Prostor za parkiranje. Restavracija. Slovensko osebje.

"Naj nam pokojni izprosi pri Bogu naslednika in naslednike, ki bodo še znanprej skrbeli za Mohorjeve dijaške domove!"

KATOLIŠKO mirovno gibanje "Pax Christi", je imelo nedavno zborovanje v Budimpešti. Udeležil se ga je tudi znani profesor moralne teologije iz Prage, Otto Mader. Policija ga je po vrnitvi zasliševala že na meji, nato še ponovno v Pragi. "Vsa posvetovanja o miru in pravičnosti izgubijo na vrednosti, če nekaj ur po njihovem zaključku že poseže vmes policija in varnostna služba ..." je ta postopek ožigosal Wilhelm von Schmidt, podpredsednik nemške sekcije "Pax Christi".

Žal je tako. Vrednost posvetovanj o miru in pravičnosti je postavljena na glavo tudi s tem, da je domala vsako zborovanje te vrste, pa naj še tako lepo zveni, izrabljeno v drugotne namene. Ob tem spet in spet lahko citiramo Jezusa samega, ki je dejal, da so "otroci tega sveta pametnejši od otrok luči ..." Ker se pri vsem tem nič ne naučimo, znova in znova nasedamo.

KOT NAJGLOBLJI VZROK sedanje krize v zapadnem svetu je človekova duhovna izkoreninjenost, je poudaril v predavanju na bavorski Katoliški akademiji kardinal König. Bodočnost Evrope ne bo odločala vojaška moč, temveč "kakšna bo izravnava med obema dušama Evrope, duhovno in tehnokratsko." Kardinal je v predavanju nastopil proti enostranosti v krščanstvu, ki se kaže zgolj kot humanitarno krščanstvo ali pa kot krščanstvo običajev. Evropejci naj bi narode drugih celin spominjali, da materialno blagostanje in tehnična učinkovitost še nista vse in zadnje — gre za nujen razvoj duha, če hočejo biti ljudje srečnejši.

LETOŠNJI Koroški počitniški tečaj za slovensko ameriško mladino bo uresničenje odlične izvirne ideje Lige Slovenskih Amerikancev in celovške Mohorjeve družbe. Ob spremstvu petih oseb so tečajniki (26 iz Toronta v Kanadi, 24 iz Chicaga, 11 oseb iz Clevelanda in 5 oseb iz New Yorka) 19. julija odfrčali iz Toronta in New Yorka v München. Na večer 20. julija so bili že v Celovcu. Vrnili se bodo preko luže v ZDA in Kanado 21. avgusta.

V Celovcu so udeležencem pripravili podroben načrt za celoten spored počitnic, ki poleg slovenskega tečaja vsebuje tudi razne kulturne prireditve, zabave in izlete. Vključen je tudi poseben koncert koroškega pevskega zbora Gallus. Ravnatelj tečaja je Ludvik Karničar, bivši gojenec celovške slovenske gimnazije in danes strokovnjak za slovanske jezike na graški univerzi. Pomagal

mu bo univerzitetni profesor dr. Erik Prunč, ki poučuje slovenščino za nemško govoreče Korošce.

Ta letošnji koroški tečaj je za severnoameriško izseljensko mladino gotovo velikega pomena. Seznanil jo bo na neprisiljen način z jezikom, zgodovino in kulturo slovenskega rodu; uživala bo obenem ob lepotah naše zibelke Koroške in tudi začutila, da se je za ohranitev narodne dediščine vredno boriti, kot se bore zanj Koroški Slovenci.

Ves spored počitnic se bo razvijal svobodno, brez kakršnega koli pritiska ali politične primesi, kot bi bilo to nujno dejstvo, če bi se tečaj vršil v matični domovini in pod budnim očesom njenega režima. Izbira Koroške je dokaz, da prireditelji trezno mislijo. Nočejo vplivov, danes izseljenstvu vrinjenih na tako prisiljen in nedemokratski način, ali pa celo pod krinko kulture in skrbi za izseljence.

KER SMO ZADNIKRAT v članku **Slovenija na kolesih** omenjali prvo slovensko kolesarsko tekmo (8. sept. 1888), naj tu omenim še prvo znano kolesarsko tekmo na svetu sploh. Bila je 31. maja 1868 v Parizu, torej dvajset let pred prvo slovensko. O zmagovalcu ni natančnejših podatkov, zabeleženo pa je, da je s svojim biciklom prevozil en kilometer poti v dveh minutah in 33 sekundah. — Naslednjega leta pa je bila prva cestna kolesarska tekma Pariz — Rouen, pri kateri je zmagal Anglež James Moore.

Naj tu dodam še tole zanimivost, saj bo tudi ta "naglica" koga zanimala: Cugnotov prvi "avto" na tri kolesa, ki ga je premikala para in se je prikazal na pariških ulicah leta 1770 (omenja ga v tej številki članek o Puchu), je zmožni prevoziti pet kilometrov na uro. Pri tem pa je moral še vsakih deset do petnajst minut malo postati, da je med počitkom "skuhal" dovolj pare za nadaljnjo pot.

VIETNAMSKI BEGUNCI še vedno prihajajo na našo celino. Od aprila 1975 pa do konca junija letos je prispelo v darvinsko pristanišče vsega skupaj že 45 ladij. Za nekatere izmed njih pravijo, da je pravo čudo, da so vzdržale tako dolgo pot. Vsega skupaj so pripeljale v Avstralijo 1.614 beguncev, ki iščejo novo,

svobodno domovino. Zadnja, dvanaajstmetrska ladija, jih je imela 93, med njimi 31 mož, 27 žena in 35 otrok. Bog vedi, koliko podobnih ladij so požrli valovi, ali pa so obtičale sredi morja brez pomoči in hrane. Begunci, ki so srečno dospeli v Darwin, pripovedujejo o srečanjih z velikimi ladjami, ki pa se niso zanje niti zmenile, kaj šele ustavile, četudi so jih z znaki prosili pomoči.

Svet je do beguncev čudno trd in nezaupljiv. Ker je šla večina izmed nas sama preko tega, morda to danes bolj razumemo. Ali pa smo že pozabili?...

DUNAJSKI SLAVČKI so imeli v juliju po Avstraliji zopet svojo turnejo in vredno je bilo poslušati čudovite deške glasove. Ne le iz leta v leto, ampak iz stoletja v stoletje ohranjajo svojo pevsko tradicijo, saj jih je s posebnim dekretom ustanovil cesar Maksimilijan I. dne 7. julija 1498. A malo Slovincem je znano, da je imel pri tem največ zaslug — Slovenec, takratni dvorni kaplan in poznejši dunajski nadškof Jurij Slatkonja (1456-1522). On je bil imenovan tudi za prvega voditelja novoustanovljenega deškega zbora.

V koncertnem sporedu smo v kratki zgodovini deškega zbora Slatkonjevo ime zasledili, seveda pa ni dodano njegovo narodno poreklo. Tam je omenjen tudi naš komponist Jakob Gallus-Petelin (1550-1591), ki je začel svojo muzikalno pot pri zboru, kasneje pa postal celo njegov vodja.

Zanimivo, da današnji ravnatelj Dunajskih slavčkov tudi po slovenskem rodu diši: ime mu je dr. Walter Tautschnig, rojen pa je bil v Beljaku...

KAR ŠTIRI nenadne obsodbe v Sovjetski zvezi so zdramile svobodni svet. Želeti bi bilo, da bi ga zares predramile iz nezdravega spanja, v katerega se vedno bolj pogreza. Sovjeti so s temi obsodbami hoteli pokazati svobodnem svetu in zlasti Carterju, da jim je vsak boj za človeške pravice nadležno izzivanje in da so oni gospodarji v svoji hiši: s svojimi državljani delajo kar hočejo. Obenem pa so s sodbami le priznali, da svobodno miselnost disidentov-oporečnikov ni podcenjevati.

MELBOURNSKI SLOVENC!

Kadar potrebujete **TAXI TRUCK**

za selitev in podobno,

se boste z **MAKSOM HARTMANOM**

po domače pomenili za čas prevoza,

delo pa bo opravljeno dobro

in po konkurenčni ceni.

Kličite čez dan: 311 6366

RAPID TRANSPORT SERVICES PTY. LTD.

(vprašajte za Maksa Hartmana!)

Ob večernih urah

kličite Maksovo številko doma: 850 4090

Priporočam se Slovincem

vzhodnega dela velikega Melbournea

za vsakovrstna avtokleparška dela,

avtoharvanje in podobno.

Popravljamo zasebno in za vse večje zavarovalnice.

A. V. MOTOR BODY REPAIRS

1/117 LEWIS RD., KNOXFIELD, 3180, VIC.

Telefon delavnice 231-5536

TOWING SERVICE 24 ur dnevno

na telefonu 231-5757

ali pa doma — 232-4314

Rojak VOJKO VOJK

DRAGI OTROCI!

Zopet se je Sydney oglašil, kjer prav tako ne manjka lepih zgledov naši mladini. Danes vam predstavljam slovenskega mladeniča z imenom JOŽKO ŽELE, ki živi v Merrylandsu. Rojen je bil leta 1959 v sydneyskem okraju Paddington kot sin Jožeta in Ivanke r. Pavlovec. Starša sta po rodu iz vasi Koritnice, župnija Knežak. V Avstralijo sta dospela dve leti pred Jožkovim rojstvom.

Jožko je obiskoval katoliško osnovno šolo pri Patrian Brothers v Granville, srednjo šolo pa v kolegiju kongregacije bratov maristov v Auburnu. Kmalu po končani šoli je dobil zaposlitev v South Granville pri podjetju Blackwood & Hodge, ki izdeluje stroje za rudarske in gradbene svrhe. Jožko je zaposlen v računovodskem oddelku pisarne, obenem pa tri večere tedensko obiskuje strokovno šolo svojega poklica.

Jožko s starši rad prihaja v slovensko versko središče, kjer se po slovenski maši snide s svojimi sovrstniki. Slovenski jezik dobro obvlada. Leta 1971 je s starši obiskal Slovenijo, kjer si je v treh mesecih še poglobil znanje, pa tudi veselje do domačega jezika.

Na fotografijo smo ga ujeli mimogrede, čim je stopil iz avta, ko se je pripeljal opoldne domov na kosilo. Presenetili smo ga, a prepričani smo, da je Jožko tega presenečenja vreden. Želimo mu srečo pri delu in študiju, pa tudi pri ribarjenju, ki je eden njegovih najljubših športov, kakor nam je pravil. Pozabili smo vprašati mamo, če prinese fant kaj rib iz svojih ribiških pohodov. Sicer pa tako vemo, da je sreča celo najboljšemu ribiču marsikdaj opoteča...

IZ VEKA V VEK,
IZ RODA V ROD
KRVI GRE TEK,
DUH IŠČE POT.

*

KUJ ME, ŽIVLJENJE, KUJ!
ČE SEM KREMEN, SE RAZISKRIM,
ČE JEKLO, BOM PEL,
ČE STEKLO — NAJ SE ZDROBIM!

OTON ŽUPANČIČ

Dragi Striček! — Oglašam se Ti iz Geelonga, ker nočem, da bi obrnil Kotiček na glavo, kakor si zadnjičkrat obljubil, če se ne bomo oglašali. Tudi jaz dobim vedno kaj v njem in ne bi rad "narobe bral".

Hodim v peti razred v Chanel College, ki ima ime po sv. Petru Chanelu. Svetnik je bil rojen v Franciji leta 1803. Ko je končal semenišče, je odšel učiti krščansko vero na otok Futuna v Tihem oceanu. Tam je bilo zelo hudo, ker ljudje niso bili dobri. Po dveh letih težkega dela so ga poganski domačini mučili in ubili, njegovo kolibo pa zažgali. Vse to smo se v šoli učili o njem.

Dobil sem bratca, ki se imenuje Peter. Dva meseca in pol je star, pa se že smeječka. Tebe, Striček, pa bi rad spomnil, da si v MISLIH pozabil zabeležiti njegov krst! (Hvala za opomin, a zamudo sem že popravil. Le poglej v tipkarijo! — Op. Strička.)

Lepo Te pozdravlja s sestrico Katarino, ki se Ti tudi zahvaljuje za nagrado, katero je sprejela za velikonočno slikanico. — David Persič, 10 let, Bell Post Hill, Vic.

Dragi Jožko, da ne boš rekel, da tudi jaz ne držim besede — kakor je ti nisl pri obljubljeni velikonočni slikanici — vsaj Tvoje pisemce sem narobe obrnil. Tako hudo jazen pa vsceno nistem bil, kot si misliš — sicer bi res celo stran poslal na glavo. Lepe "narobe" pozdrave! Tvoj Striček.

Lepo Te pozdravlja Joseph Sheme, 11 let, Kalgoorlie, W.A.

Da bi to moje pismo moral brati — narobe... napake pravčasno ne vidiš in popraviš. Res ne vejamem, Bratci bi se pa smejali in rekli, da si slep, ko take pa že ne verjamem. Malo grdo bi izgledalo, ali ne? postavi na glavo, če ne boš dobil vsaj deset pisem. Tiste Tvoje groznje v zadnji številki, da boš Kotiček mi kar smilil.

Ti nagajamo in Te spravljamo v slabo voljo, da se velikonočne slikanice nistem pravčasno oddal. Tako pa jaz pisal v marcu, je besede nistem držal, ker tudi ne moreš me za ušesa, kakor si obljubil. Sicer sem Ti premalo pisem. Dobro, da sem daleč od Tebe: Dragi Striček! — Zadržaj si se pa hudo ujezil, ker

KRIŽEM AVSTRALSKE SLOVENIJE

KEW, Vic. — Podpisani čutim dolžnost, da se iz srca zahvalim vsem, ki so mi stali ob strani v času bolezni in smrti ljubljene žene Ivanke, ki smo jo nedavno položili k večnemu počitku. Posebna zahvala slovenskemu verskemu središču, čč. duhovščini in sestram za vse, Slovenskemu društvu Melbourne in vsem ostalim za poklone cvetja, udeležbo pri molitvah in pri pogrebu. Naj Bog vsem za sleherno uslugo stotero povrne! — Zalujoči **Anton Urbas z otroki.**

CAMPBELLTOWN, S.A. — Misijonskim dobrotnikom se zopet zahvaljujem za vse, kar sem zadnji čas nabral za misijonarja p. Miha Drevenška. Dve sto dolarjev sem mu poslal danes: Neimenovani dobrotniki \$150.—, D. Gustinčič \$20.—, A. Poklar \$20.—, J. Kuzmin \$5.— in dar iz Qld. \$5.—. (Naj kar tu omenim, da sem g. Poklarju poslal danes dvajset tri dolarje za začetek nove nabirke: deset dolarjev je dar gospe Stanke Krajnc, N.S.W., deset pa dar gospe Ane Kustec, Qld. a tri dolarje je dal zdaj že pokojni Jože Glušič, Vic. Op.ur.) Vsak izmed nas naj se spomni časov, ko smo tudi mi prejeli pomoč od ljudi, ki jih nismo poznali in oni ne nas. Danes smo morda sami na boljšem kot oni, ki so nam takrat pomagali. Le zdramimo se in odlomimo košček naših dobrot za tiste, ki ničesar nimajo! — **Alojz Poklar.**

Naj tu dodam še nekaj odlomkov iz pisma, ki ga je misijonar nedavno pisal in je naslovljeno na vse dobrotnike:

"Minilo je že skoraj štiri leta, kar smo bili skupaj in se veselili ob pesmi. Sedaj so vse to samo še lepši, nepozabni spomini, kajti naša življenjska pota so drugačna kot pota kitare in pesmi. Raztepli smo se po svetu v službi Boga in duš, za lepši svet, v katerem bi naj vladala ljubezen, v katerem naj bi ne bilo prostora za sovraštvo, revščino in vsemu, kar temu sledi. Drugi člani 'Minors' so ostali v domačem vrtu, mene je pot zanesla na črni kontinent. Polja so tukaj velika, a delavcev primanjkuje..."

Naj porabim to priliko, da se Vam zahvalim za ves trud in vso Vašo skrb, ki jo preko mene delite črnim bratom, katere niti ne poznate. Še posebej zahvala gospodu Poklarju, ki je začel to akcijo in mi že trikrat poslal lepo vsoto.

Živim med plemenom Lamba. Misijonska postaja se imenuje St. Anthony's Mission in ima enajst podružnic (najbolj oddaljena je okrog sto kilometrov od središča). Na področju delujemo trije duhovniki, dva od njih sta Italijana (eden že v pokoju); pomaga nam brat iz

Amerike, po rodu Poljak. Ljudje so več ali manj odvisni od našega središča, saj oskrbujemo tudi trgovino in mlin imamo dvatonski tovornjak za prevažanje, pa tudi nekaj njiv, na katerih poučujemo domačine skrbeti za vsakdanji kruh, ki ga tu velikokrat primanjkuje. Šolo smo morali zaradi prehudih stroškov predati državi, obdržali pa smo bolnišnico, v katerih se požrtvovalno trudijo sestre misijonarke.

Daljave in redka naseljenost nam povzročata precej težav in mnogo prevažanja. To smo posebej občutili, ko nas je letos voda odrezala od sveta za celih šest tednov. Ljudje so lačni, otroci umirajo (na nedeljo 2. aprila sem pokopal kar štiri otročičke naenkrat)... Na stotine bajtic, ki so narejene iz blata, je voda kar odnesla. Ljudje so bili prisiljeni bežati na mravljišča, ki so edini vzvišeni prostori. Tam pa so se morali boriti s kačami in drugimi živalmi, ki so prav tako bežale pred vodo. Uvideli smo, da bi bila tedaj pomoč za mnoge terensko vozilo, ki je za deževno vreme na tem področju edino prevozno sredstvo. Zdej zbiramo v ta namen in tudi vsi Vaši darovi gredo za to: vozilo bo polno močno služilo namenu — službi ubogim.

Vsem se priporočam v molitev, da bi nam Bog dal zdravja in dobre volje, saj brez tega ni mogoče vršiti delo v božjem vinogradu. Mi pa Vam tudi obljubljam, da bomo z Vami duhovno povezani v molitvi. Prisrčne, afriško vroče, prijateljske in misijonske pozdrave Vam iz **SONČNE ZAMBIJE** pošilja **p. Miha.**"

TRARALGON, Vic. — Večkrat so nas **MISLI** že vzpodbujale, naj bi se oglasile tudi manjše naselbine s kakimi novicami. Res gre marsikaj mimo, ker ni nikogar, ki bi napisal in poslal uredništvu. Tako je šla brez omembe mimo tudi poroka **Evena Benca**, sina naše znane Benčeve družine. Poročil se je z izbranko **Susan Smith** dne 17. decembra 1977 v Lakes Entrance. Zgodovinska katoliška cerkva je žal malo kasneje pogorela do tal, kakor smo brali.

Melbournskim Slovencem
se priporoča kamnoseško podjetje

VIZZINI MEMORIALS

Verga Bros. Pty. Ltd.

9 TRAVALLA AVE., THOMASTOWN, VIC.

Telefon: 359 5509

Nagrobne spomenike izvršujemo po dogovoru.
Garancija za vsako delo!

**TOBIN
BROTHERS**
funeral
directors

VIKTORIJSKIM SLOVENCEM

NORTH MELBOURNE

189 Bundoora Road 329 6144

MALVERN

1382 High Street, 509 4720 in 509 2675

SPRINGVALE-DANDENONG

505 Princes Highway, Noble Park. 546 7644

MENTONE

3 Station Street. 93 2460

FRANKSTON

232 Cranbourne Road. 781 2366

NA USLUGO V ČASU ZALO VANJA

Evgen je pred par leti prišel v MISLI s svojimi številnimi pokali kot odlični športnik: objavili ste njegovo sliko v galeriji mladih. Kot študent učiteljskega je nekaj časa v Melbourne živel v Baragovem domu. Zdaj živi s svojo življenjsko družico v Morwellu, poučuje pa na katoliški farni šoli, kjer je priznan kot zelo zmožen vzgojitelj.

No, četudi malo pozno: za čestitke in dobre želje ni nikoli prepozno! Bolje kasno kot pa nikoli, ali ne? —Poročevalec.

WOLLONGONG, N.S.W. — Da smo s slovensko šolo pričeli tudi v Wollongongu, so MISLI že poročale. Naj se tu zahvalim s. Miriam, ki ji nobeno delo ni odveč. Zahvala pa tudi vsem staršem, ki se potrudijo in pošljejo svoje otroke k slovenskemu pouku. V vednost vsem našim ljudem v Wollongongu in okolici, ki bi se še radi pridružili: šola je **vsako drugo nedeljo v mesecu**, ko imamo popoldne ob petih slovensko mašo. Pater in s. Miriam sta tukaj že ob treh, da se prične pouk, ki traja do tri četrt na pet.

Lepo bi bilo, ko bi se več Slovencev udeleževalo maše, da bi bili vsaj sedeži v cerkvi polni. Duhovnik pride iz Sydneya, nam pa bi bilo preveč potruditi se teh nekaj korakov, da bi se maše udeležili? Žal mi je za vsakega, ki je oropan občutka, da je ob oltarju del božjega ljudstva. Vsi smo ob duhovniku somaševalci, člani ene velike družine. Kdor ne pride, se tega pač ne zaveda — v svojo škodo. Ko ga bodo za zadnjikrat

mrtvega prinesli v cerkev, bo prepozno: samo še slovo od tistega, kar je šlo v življenju mimo njega neizraženo, ker ni znal nikoli ceniti...

Naj omenim še besedico o "Kotičku naših malih". Vedno ga rada preberem in pogledam, kdo je prišel v galerijo zgledov. Nekateri starši mislijo, da je tako objavljane sama hvala brez haska. Jaz pa mislim drugače: ne le otrokom, celo staršem je lahko vzpodbuda, nekaterim pa tudi v opomin. Poznam take, ki zanemarjajo talente lastnega otroka. Samo čakajo, da doraste in gre v službo in jim ne bo treba več skrbeti zanj. Vse jim je odveč storiti zanj v svoji lakomnosti. Drugi pa gredo na drugo stran: razvadijo otroka s tem, da mu puste delati vse po svoji glavi. Obsipajo ga z igračami in pozneje z darovi, zanemarijo pa ga duhovno. Ko pride kasneje razočaranje, se pa sprašujejo, po čigavi krivdi... Kako drugače bi bilo, ko bi starši čutili dolžnost otroku nuditi nekaj več kot splošno skrb! Ko bi zanj žrtvovali vsaj pol urice na dan, da bi otrok njih skrb tudi čutil in jim zaupal. Seveda brez lastnega zgleda ne gre: starši, ki jim slovenska zavest ni mar, ne morejo tega dati svojemu otroku; starši, ki jim ni mar za ohranitev verske dediščine in izvrševanje svojih verkih dolžnosti, ne morejo tega pričakovati od svojega otroka...

MELBOURNSKI ROJAKI!

Vašim otrokom v pomoč pri pouku bi bila
**THE WORLD BOOK AND CHILDCRAFT
ENCYCLOPEDIA.**

V domačem jeziku boste dobili vse informacije
ter po želji uredili nakup, če pokličete

MARCELO BOLE — tel. 306 3087,

DANILO ŠTOLFA — tel. 306 2664,

ali pa NEVO BOLE-ROEDER — tel. 306 1141.

Bi se želeli pridružiti naši prodajalni skupini?

Ste dobrodošli! Pokličite nas za dogovor!

Urarsko in zlatarsko podjetje:

ALEXANDER WATCHMAKER & JEWELLER

31 The Centre, Seven Hills, N.S.W.

(nasproti postaje)

Telefon 622-1408

vam nudi 20% popusta na vsa popravila ur
in zlatnine (šest mesecev garancije) in 5% na
vse nakupe. Engraving imen brezplačno.

HANDMADE JEWELLERY

DESIGNED AND MADE

IN OUR OWN WORKROOM

Sydneyski rojaki, pridite in se sami prepričajte
o ugodnih pogojih.

Priporočata se

Edvard in Kristina ROBNIK

Res pa je, da se ne smemo ozirati po teh, ki jim za nobeno stvar ni mar. Ne morejo nam biti v zgled in tudi skupnost nima nič od njih. Zato gre naša zahvala vsem poštovovalnim in naprednim; tudi teh je — hvala Bogu — še nekaj krog nas.

Upajmo, da se bomo tudi Slovenci v Wollongongu družili še v večjem številu in zares živeli. Ne le na zabavah, ampak tudi po otrocih slovenske šole in po udeležbi pri slovenski maši. — Vse naročnike lepo pozdravlja **Ivanka Žabkar**.

BRISBANE, QLD. — Prav lepa hvala uredniku za objavo pisma o naši tukajšnji dejavnosti. Hvaležni smo tudi za vzpodbudo ob razdiralni novici ustanavljanja "novega društva" med našo skromno peščico.

Glede napisa na majicah, iz katerega v srcu žari LOVE v besedi SLOVENIAN, bi rad pojasnil, da se ideja ni porodila pri nas, kot je sklepal urednik. Izvira iz ZDA, kjer jo je — če sem prav poučen — kot prva uresničila organizacija Slovenske ženske zveze. Naše tukajšnje društvo jo je med nas presadilo in kot prvo uresničilo med avstralskimi Slovenci. Za to mu gre vsekakor priznanje.

S slovenskimi pozdravi vsem zavednim Slovencem! — **Brisbanski poročevalec**.

KEW, VIC. — Oprostiti se moram adelaidskemu Janezovemu Janezu: ne samo, da sem njegovo pismo objavil le v izvlečku — k temu se je grdo vmešal še tiskarski škrat. Proti koncu prvega dela pisma so izpadle kar tri vrstice — vsaka druga po zaporedju, da je še težje razbrati smisel. Zato se mi zdi potrebno, da tiskarskemu škrtu s pravilno objavo zavijem vrat.

K ljubljanskim izjavam Cirila Zlobca ("Slovenci, ki so prišli v Avstralijo, so bili socialna skupina brez kulture.") je s popravkom treh izpadlih vrstic Janezov Janez napisal sledeče:

Hudo krivična so. Ne bom trdil, da med nami ni nekulturnih ljudi — vsak narod jih ima; da bi pa kar vsi skupaj kdaj koli veljali za "skupino brez kulture", je pa le malo preveč. Čudno, da ni dostavil to, kar včasih tudi slišimo in celo beremo: da je namreč Matica s svojim prvim obiskom in Slaki kulturo k nam šele prinesla. Pa smo imeli svojo krstno kulturno prireditev v Avstraliji že skoraj dvajset let pred tem prvim vsiljenim obiskom Matice...

Tako Janezov Janez. Hvaležni smo mu za njegovo objavo, ko že organizacije, ki so tov. Zlobca gostile, ne znajo ali morda ne upajo izreči besede protesta. Še Ing. Ivanu Žigonu se poskus pranja Zlobčevih izjav ni ravno najbolje posrečil, se mi zdi, kajti še sam se je čudno zapletel. Istoveti namreč šolsko izobraženost s kulturo. Naši primorski rojaki naj bi bili brez kulture, ker so imeli četrto stoletja italijanske šole? Huda krivica! Prav v izseljenstvu, tako v Ameriki kot tukaj, sem srečal že zelo veliko nosilcev in ohranjevalcev slovenske kulture, pa so preprosti ljudje brez izredne šolske izobrazbe. Poznam pa žal med nami tudi šolane ljudi, ki jim resnične kulture zelo zelo manjka... — **Urednik**.

Melbournsko tapetniško podjetje

JOE'S UPHOLSTERY REPAIRS

je v rokah tapetnika, ki Vam bo
po zmerni ceni na uslugo
pri vseh tozadevnih popravilih Vašega pohištva

Priporoča se

JOŽE VUKOVIČ

10 Prentice Street, NORTH ALTONA, Vic.
Telefon: 391 3776

Melbournski rojaki!

Zelite morda kupiti po zmerni ceni
KOKOŠI, ali zares SVEŽA JAJCA?

Oboje Vam nudi kokošja farma

Bruna in Alme SDRAULIC

(komaj miljo in pol od Slovenskega grička
v Elthamu).

Research Warrandyte Road, RESEARCH
Telefon: 437-1868

SLOVENSKO MIZARSTVO

se priporoča melbournskim rojakom
za izdelavo kuhinjskih omar
in drugega pohištva
po zmerni ceni.

Telefon:
459 7275

FRANC ARNUŠ
76 Beverley Road,
ROSANNA, Vic.

PHOTO Micky's Studio

9A LOWER PLAZA,
SOUTHERN CROSS HOTEL BUILDING,
MELBOURNE

Tel. 63 1650

Za poroke, krste in razne druge družinske prilike
smo Vam na uslugo
v našem studiu, v cerkvi ali doma!

Slika za potni list — v dvajsetih minutah!

● Svet je sicer velik, norcem pa vseeno ne boste pobegnili.

● Videl sem ljudi, ki so se zgražali nad mladino, ker niso vedeli, da gledajo svoje otroke.

● Spremenimo besedilo narodnih pesmi!

Prej: "Moj fantič se izmed vseh spozna." — Zdaj: "Moj bodoči zakonski partner nekje izstopa iz množice."

Prej: "Leži, leži ravno polje." — Zdaj: "Leži, leži ravna arondirana kmetijska površina."

Prej: "Mica Kovačeva pila nič plačala." — Zdaj: "Mica Kovačeva konsumirala alkohol, pa ni poravnala svojih finančnih obveznosti."

● "Ali ne veš, da lahko uporabljaš službeni avto samo za opravljanje družbenih obveznosti?" — "Seveda vem. Zato tudi vedno vzamem s seboj precejšnjo družbo prijateljev in znancev, do katerih imam kakšne obveznosti!"

● Zadnjič smo ga temeljito polomili: Poslali smo agromoma na specializacijo v Italijo, da bi proučeval različne sorte "italijank", pa smo mu pozabili povedati, da tako pravimo novim sortam pšenice . . .

● Poštar prinese v neko podjetje po pošti naročen "Kazenski zakonik" in ko ga hoče proti plačilu oddati tajniku, mu povejo: "Prepozno, naš blagajnik že sedi!"

REŠITEV JULJSKE KRIŽANKE:

Vodoravno: 1. Mesec; 2. pekel; up; 3. muka; tlak; 4. Ema; nor; aki; 5. akacija; 6. O.K.; olika; ni; 7. dota; umik; 8. TV; kanal 9. apnar.

Navpično: 1. puma; kot; 2. Metod; 3. Meka; kotva; 4. E(dvard) K(ardelj); anala, KP (Koper); 5. seno; cigan; 6. el; triku; na; 7. cula; jamar; 8. Paka; Nil; 9. kisik.

Rešitev so poslali: Sestra Maksimilijana, Jakob Reven, Majda Skubla, Jože Grilj, Francka Anžin in Marija Špilar, Ivanka Žabkar, Alenka in Eva Žigon, Vinko Jager, Karla Trurdy in Anica Cuderman.

Izžreban je bil Jože Grilj.

Se želite naučiti voziti avto?

ŠOFERSKI POUK

Vam z veseljem nudi

**"FRANK'S
AVTO ŠOLA"**

32 THE BOULEVARD, FAIRFIELD WEST. 2165

N.S.W.

TELEFON: 72-1583

SAMOGLASNI BESEDNI KVADRATI

— — — A ubožica;

— — — A — isti, več kot sličen;

— A — — poizkusi, skušnje;

A — — — površinska mera;

— — — E važen del krave;

— — — E — trščica;

— E — — merilo;

E — — — državna blagajna;

— — — I človekovi okončini;

— — — I — gora na Koroškem;

— I — — spleteni lasje;

I — — — arabska država;

— — — O del naše hrane;

— — — O — grški bog ljubezni;

— O — — ptica;

O — — — plevel;

— — — U eskimska hiša;

— — — U — nezmožen zaznati glasove;

— U — — eden evangelistov;

U — — — človekov okras;

Vloži odgovarjajoče besede. Če si našel prave besede, jih boš bral lahko v besednih kvadratih tudi navpično, ne le vodoravno.

Rešitev pošljite do 26. avgusta na uredništvo!

OPALI

Ogleduješ po lepem darilu, zlasti morda pred obiskom domovine?

Oglasi se pri nas: imamo bogato izbiro

BRUŠENIH OPALOV in DRAGIH KAMNOV, izdelujemo pa tudi **ZLATNINO in SREBRNINO** po lastnih načrtih ali Vaših željah.

Ko kupujete opale, drage kamne, zlatnino, zaročne in poročne prstane . . .

OBIŠČITE NAS!

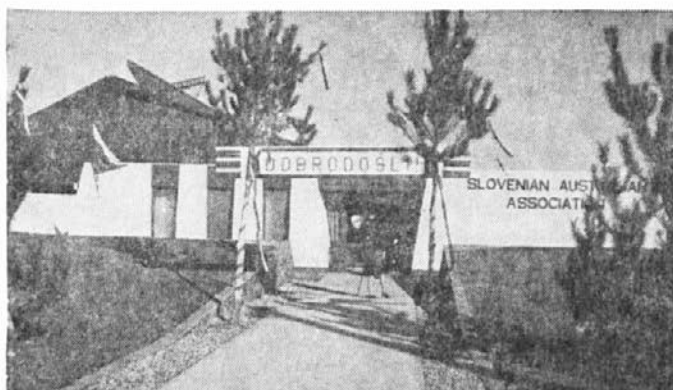
Pomenili se bomo v slovenskem jeziku!

KOVAC'S GEMS & MINERALS

291-293 Wattletree Road,

EAST MALVERN (Melbourne), 3146

Telefon: 509 1611

SLOVENSKO-AVSTRALSKO DRUŠTVO CANBERRA Inc.

pozdravlja vse rojake
in brave MISLI
s pristrčnim vabilom:
**KADAR SE MUDITE
V CANBERRI,
OBIŠČITE NAS!**

Vsem rojakom in njih prijateljem sporočamo: naš DOM, poznan pod imenom TRIGLAV, na Irving Street, PHILLIP (CANBERRA), A.C.T., je odprt gostom vsak dan (vključno sobot, nedelj in praznikov, razen velikega petka in večera božične vigiliije) od 11.45 a.m. do 11.45 ure p.m.

Nudimo različno vsakovrstno postrežbo in številne slovenske pijače. Kuhinja ima domačo hrano po zelo zmerni ceni in je odprta od poldne do dveh ter od štirih do desetih zvečer, po dogovoru tudi izven teh ur. Osebj je slovensko. Tudi Vam bo vselej kdo na razpolago za razne informacije o Canberri in okolici.

KADAR SE MUDITE V CANBERRI: DOBRODOŠLI V SLOVENSKEM DOMU!

Naša telefonska številka: (062) 82 1083.

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA

PUTNIK

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

72 SMITH STREET, COLLINGWOOD, VIC., 3066

Telefon : 419-1584 in 419-2163

Rešujemo vse potovalne probleme za obisk domovine ali drugih delov sveta.
Naša brezplačna usluga: za obisk svojcev iz domovine Vam izpolnimo prošnjo
ter jo brez Vaših potov oddamo emigracijskemu uradu.

Z nami se morete pogovoriti v domačem jeziku glede raznih potovalnih informacij, glede rezervacij, potnih listov in viz. Obrnite se na nas po telefonu, pisмено ali z osebnim obiskom naše pisarne. Za rezervacijo vozne karte pridemo po želji tudi na dom.

Redni poleti v domovino štirikrat na teden!

PUTNIK — SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

Ivan Gregorich

(že od leta 1952 v Avstraliji na uslugo vsem, ki žele potovati)

Po urah:

Paul Nikolich, Nada Nakova, 48 Pender Street, Thornbury, Vic. 3071 — Tel. 44 6733

Ivan Gregorich, 1044 Doncaster Road, East Doncaster, Vic. 3109 — Tel. 842 1755

F. T. ADMINISTRATIVE SERVICES PTY. LTD.
182 NORTON STREET, LEICHHARDT, N.S.W., 2040

TAX CONSULTANTS — INSURANCE BROKERS

Prevzemamo registracijo in popolno knjigovodstvo vsakovrstnih podjetij in družb ter kontraktorjev, kakor tudi posameznikov. Urejam davčne obračune ("Income tax return"), rešujemo davčne probleme in nudimo potrebne nasvete.

Posvetujte se z rojakom

**V. FERFOLJA
J. M. THAME
E. WEINBERG**

Predstavljamo različna zavarovalna podjetja — "Tariff Companies".

Nudimo vam zavarovanja: za življenje, za bolezni, v nezgodah; zavarovanja nepremičnin itd. (Workers' Compensation, Public Risk, Superannuation scheme, Pension Funds).

TELEFON: SYDNEY 560-4766 in 560-4490

Ste poravnali naročnino za MISLI???

Dr. J. KOCE, 3 Beatrice Street, Kew, Vic. 3101 — Tel. 861 8076

(Najstarejši tudi po letih objavljanja oglasov v Mislih)

ČE HOČETE POTOVATI,

se z zaupanjem obrnite name. Vse delo glede potovanja uredim
brezplačno.

Samo v onih primerih, ko se hočem zavarovati radi izgube časa z dajanjem nasvetov, ki nimajo nobene zveze s potovanjem, mi plačajo stranke majhen depozit. Ko plačajo celo karto, mi pa plačajo toliko manj, kolikor so mi dale za depozit. Tako ne more biti z nobene strani nikakih očitkov in se ni treba nikomur nič bati. **Važno!** V vseh večjih mestih Evrope, Amerike in Kanade imam poleg poslovnih tudi osebne prijateljske zveze, kar je že večkrat prav prišlo rojakom, ki so pri meni naročili potovalne karte.

**TOUR WORLD INTERNATIONAL, 153 Collins Street,
Melbourne, 3000 — Tel. 63 4832, Consultant Dr. J. KOCE**